

Ἐν Συνειδήσει, ἐν Ἀγάπῃ καὶ ἐν Ἀληθείᾳ

Τὰ σύγχρονα ἐκκλησιολογικά προβλήματα καὶ προτάσεις γιὰ τὴν θεραπεία τους

Ἀρχιμ. Ἀθανασίου Ἀναστασίου

Προηγούμενου Ἱ. Μ. Μεγάλου Μετεώρου, Ἁγίων Μετεώρων

28 Νοεμβρίου 2022

Τὸν Δεκέμβριο τοῦ 2021, μίᾳ ἀπὸ τῆς πιὸ γνωστῆς Ἑταιρεῖας Δημοσκοπήσεων δημοσίευσε μίᾳ ἔρευνα¹, ὅπου ἀποτυπώνονται οἱ τάσεις στὴν ἑλληνικὴ κοινωνία κατὰ τὴν τελευταία δεκαετία. Εἰδικότερα ἐξετάστηκαν οἱ προτιμήσεις καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη πού δείχνουν διαχρονικά οἱ Ἕλληνες πολίτες σέ θεσμούς, μεταξύ αὐτῶν καὶ ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία καταγράφει τὴν πιὸ θεαματικὴ πτώση στὰ ποσοστὰ προτιμήσεως τῶν πολιτῶν.

Συγκεκριμένα, «οἱ θεσμοὶ πού ἀπώλεσαν τὴ μεγαλύτερη ἐμπιστοσύνη μεταξύ 2001 καὶ Δεκεμβρίου τοῦ 2021 ἦταν, κατὰ σειρά προτεραιότητας, ἡ Ἐκκλησία μέ ἀπώλεια 46 μονάδων, τὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα μέ ἀπώλεια 32 μονάδων καὶ τὰ Μέσα Μαζικῆς Ἐνημέρωσης μέ ἀπώλεια 31 μονάδων»². Στὴν διάρκεια τῆς τελευταίας δεκαετίας, ἡ ἐκτίμηση τῶν πολιτῶν στὴν Ἐκκλησία, ἀπὸ τὸ 71% πού ἦταν τὸ 2001, ἔπεσε στὸ ποσοστὸ τοῦ 25%.

Πρόκειται, βεβαίως, γιὰ μίᾳ κατάσταση πού προκαλεῖ ἔντονο προβληματισμὸ καὶ βαθύτατη ὀδύνη σέ ὅλους τοὺς πιστοὺς, στοὺς ἀνθρώπους πού ἀγαποῦν τὴν Ἐκκλησία καὶ ἔχουν ἀφιερῶσει τὴν ζωὴ τους στὴν διακονία της. Καὶ ὅλα αὐτὰ σέ μίᾳ ιδιαίτερα κρίσιμη συγκυρία,

¹ Δημοσκόπηση ἐταιρείας Κάπα Research, 13-14/12/2021. Βλ. Ἀλέξη Ρουτζούνη, *Δημοσκόπηση – Ἡ ἀποσύνθεση τῆς Μεταπολίτευσης ἐγκυμονεῖ νέες συγκρούσεις*, Τό Βῆμα, 07/01/2022, <https://www.tovima.gr/2022/01/07/politics/dimoskopisi-i-aposynthesi-tis-metapoliteysis-egkymonei-nees-syngkrouseis/>

² Κώστα, Στούπα, *Ἦταν δημοσιογράφος ὁ μακαρίτης;*, Capital.gr., 20/01/2022, <https://www.capital.gr/o-kostas-stoupas-grafei/3609025/itan-dimosiografos-o-makaritis>

πού ή κοινωνία μας βρίσκεται σέ μία άκραιο καί πρωτοφανή πνευματική καί ήθική κατάπτωση καί άποστασία. Από τήν καθημερινή είδησεογραφία καί μόνο άποκαλύπτεται ή τραγικότητα τής σύγχρονης έλληνικής πραγματικότητας. Συνεχή καί είδεχθή έγκλήματα, βία, κακοποίηση, δολοφονίες, γυναικοκτονίες, παιδοκτονίες, παιδεραστίες, βιασμοί παιδιών καί γυναικων, μεγάλη έξαρση των σεξουαλικων έγκλημάτων καί των κάθε λογής διαστροφων, κατάλυση καί ισοπέδωση των ήθικων, πνευματικων, έθνικων, πολιτιστικων καί κοινωνικων αξιων, ήθική κατάπτωση, κοινωνική, πολιτική καί έθνική παρακμή καί τόσα άλλα, συνθέτουν ένα πραγματικά ζοφερό σκηνικό.

Καί ένω θά άνέμενε κανείς από τήν Διοίκηση³ τής Έκκλησίας νά εκφράσει τόν εύλαβή λαό του Θεού καί νά άποτελέσει τό άνάχωμα σέ όλη αυτή τήν παρακμή, βλέπουμε τήν καταβαράθρωση τής μαρτυρίας της καί τήν κατάληξή της σέ θέση ούραγοϋ.

Τήν άπαξίωση αυτή τής Διοίκησης τής Έκκλησίας (μεταξύ άλλων παραδοσιακων θεσμων) στην ελληνική κοινωνία σχολιάζει, σέ πρόσφατο άρθρο του, ο διευθυντής τής Έφημερίδος *Καθημερινή* κ. Αλέξης Παπαγελάς: «*Ηθικά δοκάρια για νά άκουμπήσει [ή κοινωνία] δέν ύπάρχουν. Ό πήγυς κατεβαίνει συνέχεια. Καί τραβάει τούς πάντες προς τά κάτω... Μέχρι καί ή Έκκλησία μοιάζει νά άπορροφεΐται από μπίζνες καί νά ξεχνάει τόν ρόλο της. Σέ κρίσιμες θέσεις βρίσκονται, δυστυχώς, άνθρωποι πού δέν μποροϋν νά χειριστοϋν μέ κύρος καί σοβαρότητα τούς θεσμούς πού εκπροσωποϋν*»⁴.

Δυστυχώς, ή Διοίκηση τής Έκκλησίας άποδεικνύεται τίς περισσότερες φορές κατώτερη των περιστάσεων. Σιωπῶσα καί ύπνώττουσα, έγκλωβισμένη στον άσφυκτικό έναγκαλισμό της μέ τήν κρατική έξουσία καί ύποταγμένη στην πολιτειοκρατία, βαθειά διαβρωμένη από τήν εκκοσμίκευση, άνευρη καί νωχελική, άδυνατεΐ νά άρθρώσει λόγο άληθείας. Άδυνατεΐ νά συμβάλει στην άναχαίτιση τής ήθικής καί πνευματικής κατάπτωσης, πού κατακλύζει τήν κοινωνία μας: άδυνατεΐ νά αντιδράσει καί νά αντιταχθεΐ άποφασιστικά στο αντίθεο καί άνθελληνικό κατεστημένο, πού συνεχώς ισχυροποιεΐται καί έδραιώνεται στην πατρίδα μας.

Πορεύεται άποκομμένη καί σέ πλήρη άναντιστοιχία μέ τίς καθημερινές άνάγκες καί τά προβλήματα του λαοϋ της, πού στενάζει πραγματικά κάτω από δυσβάστακτες συνθήκες. Ένας λαός φτωχοποιημένος, πικρα-

³ ΔΙΣ (Διαρκής Ίερά Σύνοδος) καί ΙΣΙ (Ίερά Σύνοδος Ίεραρχίας)

⁴ Αλέξη Παπαγελά, *Η παγίδα του κνισμοϋ*, Η Καθημερινή, 06/11/2022, <https://www.kathimerini.gr/opinion/562124734/i-pagida-toy-kynismoy/>

μένος και πονεμένος, αποίμαντος, ακατήχητος, απογοητευμένος και εγκαταλελειμμένος και από τούς πνευματικούς και εκκλησιαστικούς του ταγούς, καθώς βλέπει τούς περισσότερους από αυτούς απόντες και αδιάφορους, σέ άλλο μήκος κύματος, κλεισμένους έρμητικά σέ έναν μικρόκοσμο και μιά εικονική πραγματικότητα διαμετρικά αντίθετη από τήν τραγική πραγματικότητα πού ό ίδιος βιώνει. Τούς βλέπει απορροφημένους, άφοσιωμένους, ασχολούμενους και συμμετέχοντες σέ λαμπερές και πολυπρόσωπες εκκλησιαστικές τελετές, σέ διάφορες τιμητικές έκδηλώσεις, όνομαστήρια, έπετείους και ποικίλες έκκοσμηκευμένες δραστηριότητες.

Κι ένω γινόμαστε όλοι μάρτυρες του έφησυχασμού και τής αδράνειας τής Διοίκησης τής Έκκλησίας σέ άποφασιστικά ζητήματα, αντίθετα διαπιστώνουμε μιά έντελως δυσανάλογη και έπιλεκτική ύπερκινητικότητα και μιά πλούσια δραστηριότητα στόν οικονομικό τομέα. Αναπτυξιακές εταιρείες, μή κυβερνητικές όργανώσεις (ΜΚΟ), κοινοτικά προγράμματα, μελέτες, έπιχορηγήσεις, έπενδύσεις, μετοχές και συναλλαγές έχουν μετατρέψει, σέ ένα μεγάλο ποσοστό, τήν Έκκλησία μας, τίς ένορίες μας, τά μοναστήρια μας, από νοσοκομεία και ιατρεία ψυχών σέ οικονομοτεχνικούς όργανισμούς και σέ ύπηρεσίες διεκπεραιώσεως κυρίως οικονομικών και λογιστικών ύποθέσεων.

Τά είχε περιγράψει τόσο εύστοχα και διορατικά όλα αυτά, πρίν από χρόνια, ό Όμότιμος Καθηγητής κ. Μαντζαρίδης, όταν είχε καταγράψει μιά διαχρονική και πάντα έπίκαιρη διαπίστωση: *«Τό αίτημα πού ύπάρχει για άμεση μαρτυρία τής Έκκλησίας στήν κοινωνική ή τήν πολιτική ζωή, δέν όφείλεται ούσιαστικά στήν άνεπάρκεια τής μαρτυρίας αυτής, αλλά στήν άπουσία της. Όταν ή Έκκλησία παρουσιάζεται ως κατεστημένο, συχνά μάλιστα πιο δύσκαμπτο και πιο άναχρονιστικό από τό κοινωνικό ή τό πολιτικό κατεστημένο, όταν ή χαρισματική και έσχατολογική προοπτική της συμπιέζεται σέ μονολιθική και έγκοσμιοκρατική όργάνωση, όταν ή αρχή τής θυσίας και τής διακονίας διαστρέφεται σέ άπολυταρχική έξουσία, πού άρνεϊται μάλιστα κάθε έποικοδομητική κριτική και έπικαλείται τό κϋρος τής θείας άθθεντίας, για να καλύψει τήν άθθαιρεσία και τήν άσυναρτησία, δέν μπορεί να δώσει θετική μαρτυρία»⁵.*

Αυτές οι τόσο άληθινές διαπιστώσεις του σεβαστου Καθηγητη, πού έγιναν πρίν από δεκαετίες, θα μπορούσαν ίσως να θεωρηθούν και έπιεικεις σέ σχέση με τήν σημερινή πραγματικότητα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ή πρόσφατη άντιμετώπιση του ζητήματος του κορωνοϊου,

⁵ Μαντζαρίδη Ι. Γεωργίου, *Χριστιανική Ηθική II*, έκδ. Π. Πουρνάρα, Θεσσαλονίκη 2003, σ.151

ὅπου ἡ Διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας, ἀντί νά προτάξει τά ἁγιαστικά μέσα τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, τῆς θείας λατρείας, τῶν ἁγίων λειψάνων καί τῶν ἁγίων εἰκόνων, τῶν λιτανειῶν καί τῶν θείων μυστηρίων, προσδέθηκε ἀσφυκτικά στό ἄρμα τῆς θεοποιημένης ἐπιστήμης καί ἀποδέχτηκε ἀδιαμαρτύρητα καί παθητικά ὅλα τά ἀντιεκκλησιαστικά κυβερνητικά μέτρα. Παράλληλα, συνέχισε χωρίς διακοπή, χωρίς καμμία ἀναστολή καί χωρίς τόν παραμικρό δισταγμό, τήν «ἀγαστή συνεργασία» τῆς καί τίς οικονομικές καί ἄλλες συναλλαγές τῆς μέ τήν Κυβέρνηση καί ταυτίστηκε μαζί τῆς στήν σκληρότητα καί τήν αὐστηρότητα στόν στιγματισμό καί τήν δίωξη εὐλαβῶν ἱερέων καί πιστῶν.

Ὅλη αὐτή ἡ συμπεριφορά ἐπιβεβαιώνει καί καθιστᾷ, ὅσο ποτέ ἄλλοτε, ἐπίκαιρους τούς λόγους τοῦ Ἁγίου Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου: «*Τό πάλαι ὑπέρ τῶν προβάτων ἀπέθνησκον οἱ ποιμένες, νῦν δέ μᾶλλον αὐτοί ἀναιροῦσι τά πρόβατα... Τότε τήν ἀρετήν ἤσκουν, νῦν δέ τούς τήν ἀρετήν ἀσκοῦντας ἐξοστρακίζουσι*»⁶. Δηλαδή, παλαιότερα οἱ Ποιμένες πέθαιναν γιά τά πρόβατά τους. Τώρα, ὅμως, αὐτοί οἱ ἴδιοι σκοτώνουν τά πρόβατά τους. Τότε ἐξασκοῦνταν στήν ἀρετή, τώρα ὅμως αὐτούς πού ἀσκοῦνται στήν ἀρετή τούς κυνηγοῦν καί τούς διώκουν.

Τά πιστά μέλη τῆς Ἐκκλησίας, παρά τήν πικρία καί τόν πόνο πού τούς προκαλεῖ ἡ στέρση τῆς πνευματικῆς πατρότητας, προστρέχουν μέ μεγαλύτερη ἀκόμη θέρμη στήν στοργική μας Μάνα, πού εἶναι ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία. Ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία εἶναι ἡ καλή καί σοφή μας Μάνα, ἡ γαλακτοτροφοῦσα, ἡ παιδαγωγοῦσα, ἡ εἰρηνεύουσα, ἡ ἀναπαύουσα, ἡ συμπάσχουσα, ἡ θεραπεύουσα, ἡ συγχωροῦσα, ἡ ἀγιάζουσα, ἡ οὐρανοδρομοῦσα. Μέσα σ' αὐτήν ἀναγεννιόμαστε πνευματικά, στήν ἀγκαλιά τῆς γαλουχοῦμαστε καί ἀνδρωνόμαστε καί ἐπιτυγχάνουμε τήν σωτηρία μας. Σέ αὐτή τήν Μάνα παραμένει ἀφοσιωμένος ὁ πιστός λαός τοῦ Θεοῦ, διαφυλάσσει ἐνεργῆ τήν ὀρθόδοξη ἐκκλησιαστική καί δογματική του συνείδηση· διατηρεῖ σέ ἐγρήγορη τά ἐλληνορθόδοξα ἀντανακλαστικά του· ἀγρυπνεῖ, προβληματίζεται, ἐνημερώνεται, δραστηριοποιεῖται ὅσο καί ἂν πικραίνεται, ὅσο καί ἂν λοιδωρεῖται καί ἐπικρίνεται.

Λοιδωρεῖται καί ἐπικρίνεται ὁ λαός τοῦ Θεοῦ, ὅταν ἀγωνιᾷ καί δραστηριοποιεῖται γιά τήν διαφύλαξη τῆς ὀρθοδόξου πίστεώς του, ὅταν ἀντιδρᾷ στά σύγχρονα οἰκουμενιστικά ἀνοίγματα, ὅταν ἀντιστέκεται στά σχέδια καί τίς ἐπιταγές τῆς Νέας Τάξεως Πραγμάτων καί ἀρνεῖται τήν ποδηγέτησή του στά συστήματα ἐλέγχου, στόν ἰσοπεδωτικό ψηφιακό με-

⁶ Ἁγίου Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου, *Τέρακι πρεσβυτέρω*, PG 78, 905-908

τασηματισμό, στην θεοποίηση του ανθρώπου και της επιστήμης και τον μετανθρωπισμό της Νέας Έποχής.

Λοιδωρείται ο πιστός λαός του Θεού, χαρακτηριζόμενος και στιγματιζόμενος για άκρατο ζηλωτισμό και φονταμενταλισμό και επικρίνεται για δήθεν άνυπακοή προς την Έκκλησία από τους ίδιους τους ποιμένες του, που αυτοαναγορεύονται σε απόλυτους και μοναδικούς εκφραστές της Έκκλησίας, ακόμη και όταν οι ίδιοι δεν είναι «επόμενοι τοῖς ἁγίοις πατράσι» και όταν οι αποφάσεις τους δεν είναι «έν Ἰησοῦ Χριστοῦ γνώμη»⁷.

Ἡ σημασία τοῦ ὄρου «ὑπακοή στήν Ἐκκλησία»

«Τό συνοδικό σύστημα ἀπό μόνο του δέν διασφαλίζει μηχανιστικά τήν ὀρθότητα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Αὐτό γίνεται μόνο, ὅταν οἱ συνοδικοί Ἐπίσκοποι ἔχουν μέσα τους ἐνεργοποιημένο τό Ἅγιο Πνεῦμα καί τήν Ὑποστατική Ὁδό, τό Χριστό δηλαδή, ὁπότε ὡς συν-οδικοί (ὡς αὐτοί δηλαδή πού πηγαίνουν ἐπί τῆς ὁδοῦ πού εἶναι ὁ Χριστός, μαζί μέ τόν Χριστό) εἶναι στήν πράξη καί “επόμενοι τοῖς ἁγίοις πατράσι”»⁸.

Αναμφίβολα, ὁ Ἐπίσκοπος εἶναι «εἰς τύπον καί τόπον Χριστοῦ» καί τό κέντρο ἐνότητος μέσα στήν Ἐκκλησία· εἶναι ὁ ἀρχιερέας, ὁ ἀρχιδιδάσκαλος καί ὁ ἀρχιποιμένας μέσα στήν ἐπισκοπή του. Ὅλα πρέπει νά γίνονται «μετά γνώμης τοῦ ἐπισκόπου», ἀλλά καί ὁ Ἐπίσκοπος, βέβαια, ὀφείλει νά εἶναι «έν Ἰησοῦ Χριστοῦ γνώμη»⁹. Ὁ Ἅγιος Ἰγνατίος μᾶς προτρέπει νά συμβαδίζουμε μέ τήν γνώμη τοῦ Θεοῦ, ἐπειδή καί ὁ ἴδιος ὁ Χριστός εἶναι ἡ γνώμη τοῦ Πατέρα, ὅπως καί οἱ Ἐπίσκοποι ἀκολουθοῦν τήν γνώμη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ: *«διά τοῦτο προέλαβον παρακαλεῖν ὑμᾶς, ὅπως συντρέχητε τῇ γνώμῃ τοῦ Θεοῦ. Καί γάρ Ἰησοῦς Χριστός... τοῦ Πατρός ἡ γνώμη, ὡς καί οἱ ἐπίσκοποι... ἐν Ἰησοῦ Χριστοῦ γνώμῃ εἰσίν»¹⁰*. Κατά συνέπεια, ἡ μόνη ἀπροϋπόθετη ὀφειλόμενη ὑπακοή τῶν πιστῶν εἶναι αὐτή στόν Θεό Πατέρα καί στόν Χριστό, πού εἶναι ἡ γνώμη τοῦ

⁷ Ἁγ. Ἰγνατίου Ἀντιοχείας, *Πρός Ἐφεσίους* 3,2, Ἀποστολικοί Πατέρες, Ἄπαντα τά Ἔργα τ. 4, ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 1994, σ. 78

⁸ Δημητρίου Τσελεγγίδη, Καθηγητῆ Δογματικῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ., *Ἡ Συνοδικότητα, ὡς ἀγιοπνευματικός τρόπος ὀριοθετήσεως τῆς πίστεως καί τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας καί οἱ θεολογικές προϋποθέσεις τῆς*, Ἀντιαιρετικό Σεμινάριο Ἰ. Μ. Γλυφάδας, 17-10-2016, <http://epomeni-tois-agiois-patras.blogspot.com/2016/11/blog-post.html>

⁹ Ἁγ. Ἰγνατίου Ἀντιοχείας, *Πρός Ἐφεσίους* 3,2, Ἀποστολικοί Πατέρες, Ἄπαντα τά Ἔργα τ. 4, ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 1994, σ. 78

¹⁰ Ἁγ. Ἰγνατίου Ἀντιοχείας, *ὁ.π.*, σ. 78

Πατέρα. Ἡ ὑπακοή στὸν Ἐπίσκοπο καί σέ ὅποιον ἄλλο, προϋποθέτει αὐτὸς νὰ ἀκολουθεῖ τὴν γνώμη τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος θέτει μὲ ἀπόλυτη σαφήνεια τὰ ὅρια τῆς ὑπακοῆς τῶν πιστῶν στοὺς Ἐπισκόπους σέ θέματα ἀντίθετα πρὸς τὴν πίστι τους: «Πῶς λοιπὸν ὁ Παῦλος λέγει, “νὰ ὑπακοῦτε καί νὰ ὑποτάσσεσθε στοὺς προϊσταμένους σας”; Ἀφοῦ εἶπε προηγουμένως, “νὰ ἀναλογίζεσθε τὴν ὅλη πορεία τῆς ζωῆς τους καί νὰ μιμῆσθε τὴν πίστι τους”, κατόπιν πρόσθεσε, “νὰ ὑπακοῦτε καί νὰ ὑποτάσσεσθε στοὺς προϊσταμένους σας”. Τί λοιπὸν θὰ συμβῆ, λέγει, ὅταν εἶναι κακὸς καί δέν τὸν ὑπακοῦμε; Κακὸς, πῶς τὸ ἐννοεῖς; ἔάν εἶναι τέτοιος ἐξ αἰτίας τῆς πίστεως, ἀπόφευγέ τον καί ἀπομακρύνσου ἀπ’ αὐτόν, ὄχι μόνο ἂν εἶναι ἄνθρωπος, ἀλλὰ κι’ ἂν ἀκόμη εἶναι ἄγγελος πού κατέβηκε ἀπὸ τὸν οὐρανό· ἔάν ὅμως εἶναι κακὸς ὡς πρὸς τὴν ἰδιωτική του ζωή, μὴν ἀσχολῆσαι μ’ αὐτήν... ἀφοῦ καί τό, “μὴ κρίνετε, γιὰ νὰ μὴ κριθῆτε”, ἀναφέρεται στὸν τρόπο ζωῆς, κι’ ὄχι στὴν πίστι»¹¹.

Ὅπως παρατηρεῖ ὁ π. Γεώργιος Φλωρόφσκυ, «τὴν πλήρη ἱκανότητα νὰ διδάσκει δέν τὴν ἔχει λάβει ὁ ἐπίσκοπος ἀπὸ τὸ ποιμνιό του, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν Χριστό, μέσω τῆς Ἀποστολικῆς διαδοχῆς. Ἄλλ’ ἡ πλήρης αὐτὴ ἱκανότης, πού ἔχει δοθῆ σ’ αὐτόν, εἶναι ἱκανότης τοῦ **νὰ φέρῃ τὴ μαρτυρία τῆς καθολικῆς ἐμπειρίας τῆς Ἐκκλησίας**. Περιορίζεται ἀπὸ τὴν ἐμπειρία αὐτὴν. Ἐπομένως, σέ ἐρωτήματα περὶ πίστεως, ὁ λαὸς πρέπει νὰ κρίνει ἀνάλογα μὲ τὴ διδασκαλία του. Τὸ καθῆκον τῆς ὑπακοῆς παύει νὰ ἰσχύει, ὅταν ὁ ἐπίσκοπος ξεφεύγει ἀπὸ τὸ καθολικὸ πρότυπο, **ὅποτε ὁ λαὸς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὸν κατηγορήσει ἀκόμη καί νὰ τὸν καθαιρέσει**»¹².

Καί ἐπισημαίνει, ἐπίσης, ὁ μεγάλος αὐτὸς θεολόγος, ὅτι «**ὁ ἐπίσκοπος πρέπει ν’ ἀγκαλιάσει μέσα του ὅλη του τὴν Ἐκκλησία· πρέπει νὰ ἐκδηλώσει, νὰ φανερώσει τὴν ἐμπειρία καί τὴν πίστι της. Δέν πρέπει νὰ ὀμιλεῖ ἀφ’ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ ἐν ὀνόματι τῆς Ἐκκλησίας, “ex consensu ecclesiae”**». Καί καταλήγει ὅτι «τὸ ὅλο σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπαληθεύει, ἢ, γιὰ νὰ εἶμαστε περισσότερο ἀκριβεῖς, **τὸ δικαίωμα, καί ὄχι μόνο τὸ δικαίωμα, ἀλλὰ τὸ καθῆκον τῆς “ἐπιβεβαιώσεως”**. Μ’ αὐτὴν τὴν ἐννοια οἱ Πατριάρχες τῆς Ἀνατολῆς ἔγραφαν στὴ γνωστὴ Ἐγκύκλιο Ἐπιστολὴ τοῦ 1848 ὅτι “ὁ λαὸς ὁ ἴδιος ἀπὸ μόνος του ὑπῆρξεν ὁ ὑπερασπιστὴς τῆς θρησκείας”»¹³. Καί ἀλλοῦ συμπληρώνει: «**Οἱ ἐπίσκοποι λοιπὸν ἐνεργοῦν ὡς οἱ ἀντιπρόσωποι συγκεκριμένων τοπικῶν ἐκκλησιῶν καί**

¹¹ Ἀγ. Ἰω. Χρυσοστόμου, Ὑπόμνημα εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολήν, Ὁμιλία ΙΔ’, 1, ΕΠΕ 25, σ. 372.

¹² π. Γ. Φλωρόφσκυ, *Θέματα Ὀρθοδόξου Θεολογίας*, ἐκδ. Ἄρτος Ζωῆς, Ἀθήναι 1989, σελ. 207

¹³ π. Γ. Φλωρόφσκυ, *ὁ.π.*, σελ. 207

*αὐτές οἱ ἴδιες οἱ ἐκκλησίες, ὁλόκληρη ἡ Ἐκκλησία ἐνεργεῖ ἐν τῷ προ-
σώπῳ τους»¹⁴.*

Καί ὁ μακαριστός Γέροντας Γεώργιος Καψάνης ἔγραφε γιά τό ἴδιο ζήτημα: *«Ὅσον ἀφορᾷ δέ εἰς τήν διοίκησιν καί τήν διδασκαλίαν, ἡ συμμετοχή τοῦ λαοῦ εἶναι θεμελιώδης, ἐφ' ὅσον οὗτος, χαρισματοῦχος ὢν καί διδακτός Θεοῦ, ἀποτελεῖ μετά τοῦ κλήρου τήν ἀγρυπνοῦσαν συνείδησιν τῆς Ἐκκλησίας, ἣτις μαρτυρεῖ (κρίνει, διακρίνει, ἐγκρίνει καί ἀποδέχεται, ἢ κατακρίνει καί ἀπορρίπτει) τήν διδασκαλίαν καί τάς πράξεις τῆς ἱεραρχίας, ὡς ἀπεφάνθησαν καί οἱ Πατριάρχαι τῆς Ἀνατολῆς ἐν τῇ Ἐγκυκλίῳ αὐτῶν τῆς 6^{ης} Μαΐου 1848»¹⁵.*

Ἡ ὑπακοή ὡς ἐξουσιαστική ἐπιβολή

Στίς ἡμέρες μας, διαπιστώνουμε μέ βαθειά λύπη ὅτι ἡ «ὑπακοή στήν Ἐκκλησία», πού προβάλλεται καί ἀπαιτεῖται ἀπό τήν πλειονότητα τῶν Ἐπισκόπων, ἔχει τίς περισσότερες φορές τήν ἔννοια τῆς πειθαρχίας καί τῆς τυφλῆς συμμόρφωσης σέ ἐντολές καί αὐθαίρετες ἐπιλογές, χωρίς θεολογικές προϋποθέσεις. Πρόκειται γιά τό φαινόμενο, πού ἐπικράτησε ὡς «δεσποτισμός» ἢ «δεσποτοκρατία» καί πού συνίσταται, κυρίως, στήν προβολή καί τήν χρήση τῆς ἐπισκοπικῆς αὐθεντίας, ὄχι ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἀγιοπνευματικῆς ἐμπειρίας καί Χάριτος, ἀλλά ὡς ἀπότοκο τοῦ ἀξιώματος (μέ τήν διοικητική καί ἐξουσιαστική του μορφή) καί τῶν «δικαιωμάτων» πού αὐτό συνεπάγεται.

Κύρια συμπτώματα αὐτῆς τῆς θλιβερῆς παθογένειας, πού ὑποδηλώνουν αὐτήν τήν ιδιότυπη νέα βαυαροκρατία στόν χῶρο τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ὁ αὐταρχισμός, ὁ συγκεντρωτισμός, ἡ ἀποκοπή τοῦ σώματος τῶν Ἀρχιερέων ἀπό τόν λαϊκό παραδοσιακό κορμό, ἡ μετατροπή τους σέ κρατικούς ὑπαλλήλους καί ἀξιωματούχους καριέρας, ἡ σταδιακή ἀποξένωσή τους ἀπό τά ποιμαντικά τους καθήκοντα καί τήν φροντίδα τοῦ λαοῦ, ἡ ἀποστροφή πρὸς τούς ἱερεῖς, τούς μοναχοὺς καί τόν πιστό λαό, πού ἐκδηλώνεται μέ μία βαθειά ὑποτίμηση καί μία ἐξουσιαστική καί ιδιοκτησιακή ἔκφραση κυριαρχίας.

Πρόκειται οὐσιαστικά γιά τήν κατάλυση τῆς συνοδικότητος καί τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησιολογίας καί τήν διαμόρφωση καί ἐπιβολή ἑνός

¹⁴ π. Γ. Φλωρόφσκυ, *Τό σῶμα τοῦ ζῶντος Θεοῦ, Μιά ὀρθόδοξη ἐρμηνεία τῆς Ἐκκλησίας*, ἐκδ. Ἄρμος, Ἀθήνα 1999, σελ. 80-83

¹⁵ Ἀρχιμ. Γεωργίου Καψάνη, *Ἡ ποιμαντική διακονία κατὰ τοὺς ἱερούς Κανόνας*, Πειραιεύς 1976, σ. 110-112

ἐπισκοπο-ιεροκρατικοῦ συγκεντρωτικοῦ συστήματος διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, στηριγμένο σέ παπικά πρότυπα καί παπικές προδιαγραφές.

Ἡ ἀρχή τῆς συνοδικότητος

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι ιεραρχικά δομημένη καί λειτουργεῖ, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, συνοδικά. Αὐτό σημαίνει ὅτι σέ καμμία περίπτωση δέν λειτουργεῖ ιεροκρατικά, ἐπειδή ἡ ιεροκρατία ἀκυρώνει τή συνοδικότητα τῆς Ἐκκλησίας στόν τρόπο διοικήσεώς της, ἡ φερεγγυότητα τῆς ὁποίας διασφαλίζεται ἀπαραιτήτως ἀπό τήν διαχρονική συμφωνία τῶν Ἁγίων Πατέρων (consensus patrum) καί ἀπό τήν δογματική συνείδηση τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας (λαϊκῶν, μοναχῶν καί κληρικῶν). Ἄλλωστε, ὅπως τονίζει ὁ Καθηγητής κ. Τσελεγγίδης: «*Στά δογματικά θέματα, ὡς γνωστόν, ἡ ἀλήθεια δέν βρίσκεται στήν πλειονοψηφία τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων. Ἡ ἀλήθεια καθεαυτήν εἶναι πλειοψηφική, γιατί στήν Ἐκκλησία ἡ ἀλήθεια εἶναι Ὑποστατική πραγματικότητα*»¹⁶. Ἡ Ἀλήθεια εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Γι' αὐτό καί ἕνας ἀκόμη, ὅταν τήν ἐκφράζει, αὐτή πλειοψηφεῖ ἔναντι τῶν ἄλλων, ὅσοι κι ἂν εἶναι αὐτοί. Ὅπως πολύ εὐστοχα παρατηροῦσε ὁ μακαριστός Ἐπίσκοπος Ἑρζεγοβίνης Ἀθανάσιος Γιέφτιτς, δέν ὑπάρχει συνοδική ἐξουσία στήν Ἐκκλησία, ἀλλά συνοδικότητα ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι: «...δέν ὑπάρχει ἐξουσία στήν Ἐκκλησία, ἀλλά ὑπάρχουν Συνοδικότητα καί συμφωνία: ...τό Ἅγιον Πνεῦμα ὁδηγεῖ τήν Ἐκκλησία καί ἐμεῖς ἀναπνέουμε τό Ἅγιον Πνεῦμα...»¹⁷. Αὐτή τήν παράδοση ἔχει διασώσει ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία καί ἡ διαχρονική μαρτυρία τῶν Ἁγίων μας: Παράδοση εἶναι «*ὅ,τι πανταχοῦ, πάντοτε καί ὑπό πάντων ἐπιστεύθη*»¹⁸.

«*Ερμηνευτικό “κλειδί” γιά τήν διαπίστωση τῆς γνησιότητος τοῦ φρονήματος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ δογματική συνείδηση τοῦ πληρώματός της. Ἡ δογματική συνείδηση νοεῖται ὡς πνευματική γνώση, πού γεννιέται – χαρισματικῶς- στήν καρδιά τῶν πιστῶν ἀπό τήν ἀγιοπνευματική ἄκτιστη Χάρη τοῦ Ἁγίου Χρίσματος τους. Γι' αὐτό καί ἡ δογματική συνείδηση τῶν πιστῶν εἶναι τελείως ἀνεξάρτητη ἀπό τήν κατά κόσμον μόρφωσή τους καί ἀπό τήν ἐνδεχόμενη διανοητική ἢ μή διανοητική ἐνασχόλησή τους. Μέ τόν*

¹⁶ Καθηγ. Δημ. Τσελεγγίδης, Ἐπιστολή πρὸς τήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν ὄψει τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου, 10-2-2016, <http://epomeni-tois-agiois-patrasi.blogspot.com/2016/02/o.html#more>

¹⁷ Ἐπισκόπου Ἑρζεγοβίνης Ἀθανασίου, *Συνέντευξη* στό ραδιοτηλεοπτικό σταθμό RTV Kim. Βλ. σχ. <https://www.romfea.gr/patriarxeia-ts/patriarxeio-serbias/32668-episkopos-athanasios-gieftits-den-uparxei-sunodiki-ejousia-stin-ekklisia-alla-sunodikotita>, 30/10/2020

¹⁸ Ἁγίου Βικεντίου, ἐπισκόπου Λειψίνου (450μ.Χ.), στό «*Πῶς ἔγινε ὁ Πάπας “ἀλάθτος”*», Πρ. Γεωργίου Δ. Μεταλληνού, Πρότυπες Θεσσαλικές Ἐκδόσεις Ἀθήνα, Τρίκαλα 2002, σελ. 61- 62

τρόπο αυτό, ή δογματική συνείδηση τών μελῶν ὅλης τῆς Ἐκκλησίας ἀναδεικνύεται σέ ὑπέρτατο κριτήριο τῆς ἀληθείας»¹⁹.

Τό ἐπισκοπο-ιεροκρατικό συγκεντρωτικό σύστημα - ή κατάλυση τῆς συνοδικότητος

Τό ἐπισκοπο-ιεροκρατικό συγκεντρωτικό –παπικοῦ τύπου καί προδιαγραφῶν– σύστημα διοίκησης τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τελείως ξένο πρὸς τὴν Ὁρθοδοξία. Τό ἴδιο ξένη, αὐθαίρετη καί παραπλανητική εἶναι ή ἐντύπωση, πού ἐσκεμμένα καλλιεργεῖται, ὅτι δῆθεν ή Ἐκκλησία ταυτίζεται μέ τό ὄργανο Διοίκησής της, πού εἶναι οἱ Ἐπίσκοποι. Ἔχει, ἔτσι, ἐπικρατήσει ή θεολογικῶς ἀπαράδεκτη συνήθεια νά ἐπαναλαμβάνουν πολλοί καί νά ἐπικαλοῦνται τὴν λανθασμένη θέση «ὅ,τι πεῖ ή Ἐκκλησία» ή «ἐμεῖς θά κάνουμε ὑπακοή στήν Ἐκκλησία», ἐννοώντας τούς Ἐπισκόπους ή τὴν Σύνοδο τῶν Ἐπισκόπων, ἀκόμη καί ὅταν αὐτοὶ φρονοῦν ή ἀποφασίζουν ἀντίθετα πρὸς τὴν Ὁρθόδοξη πίστη.

Σύμφωνα μέ τόν Καθηγητή τῆς Δογματικῆς κ. Δημήτριο Τσελεγγίδη, «*ὑπάρχει σαφῆς διάκριση ἀνάμεσα στήν Ἐκκλησία, καθεαυτήν, -ὡς Θεανθρωπίνου μυστηριακοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ- καί τὴν Διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας, ή ὁποία ἐκφράζει πράγματι τὴν Ἐκκλησία, μόνον ὁμως ὑπό συγκεκριμένες καί σαφεῖς προϋποθέσεις*»²⁰.

Αναφερόμενος, ἐπίσης, ὁ ἱερός Χρυσόστομος στήν «*ἀνθρωπίνην διαίρεσιν*» τῶν μελῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος σέ «*πρόβατα καί ποιμένες*», παρατηρεῖ: «*πρόβατα καί ποιμένες πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην εἰσὶ διαίρεσιν, πρὸς δέ τόν Χριστόν πάντες πρόβατα καί γάρ οἱ ποιμαίνοντες καί οἱ ποιμαινόμενοι ὑφ' ἑνός, τοῦ ἄνω Ποιμένος, ποιμαίνονται*»²¹. Ἡ διάκριση, λοιπόν, κληρικῶν καί λαϊκῶν στή λειτουργική γλώσσα, ὅπως γενικότερα στή ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι λειτουργική καί ὄχι ταξική. Ἡ ἴδια ή φύση τῆς Ἐκκλησίας ἀποκλείει τὴν κοσμική διαφοροποίηση τῶν μελῶν της σέ ἄρχοντες καί ἀρχομένους, κυρίους καί ὑποτελεῖς. Σκοπὸς σύνολης τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὁ καταρτισμὸς τῶν ἀγίων²².

¹⁹ Καθηγ. Δημ. Τσελεγγίδη, *Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας*, στό περιοδικό «Ἡ Σύνοδος τῆς Κρήτης: Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος», ἔκδ. Συνάξεως Ὁρθόδοξων Ρωμηῶν «Φώτης Κόντογλου», Σεπτέμβριος 2016, σελ. 54

²⁰ Καθηγ. Δημ. Τσελεγγίδη, ὁ.π., σελ. 61

²¹ Ἀγ. Ἰω. Χρυσόστομος, *Εἰς τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*, PG 52,784

²² βλ. Ἐφεσ. 4,11-12: «*καὶ αὐτὸς ἔδωκε τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἀγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ*»

Ὁ μακαριστός π. Γεώργιος Μεταλληνός παρατηροῦσε πολύ εὐστοχα ὅτι «μία παρα-παράδοση (καί οὐσιαστικά ἀντι-παράδοση) ἔχει παρασιτικά εἰσχωρήσει στή ζωή μας καί γι' αὐτό ἐπικρατεῖ ἡ σφαλερά ἐντύπωση, ὅτι ἔχουμε μία τάξη ἀρχόντων (πριγκήπων) στήν Ἐκκλησία καί μία τάξη ἀρχομένων. Περιττό νά ποῦμε, ὅτι τέτοιες ἀντιλήψεις φεουδαρχικοῦ χαρακτήρα εἶναι συνέπεια τῶν μακροχρονίων ἐπιρροῶν, πού δεχθήκαμε ὡς ὑπόδουλη Ρωμηοσύνη ἀπό τή Φραγκιά καί τήν Τουρκιά καί ἀπό τίς ὁποῖες καταταλαιπωρούμεθα ἀκόμη»²³.

Τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, μέ κεφαλή τόν Χριστό, τό συναποτελοῦν οἱ Ἐπίσκοποι, ἱερεῖς, μοναχοί καί λαϊκοί, ἡ δέ συνείδηση τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ σώματος (φύλαξ τῶν ἱερῶν δογμάτων), δέν εἶναι δυνατόν νά διεκδικηθεῖ ἀπό καμμία *a priori* ἀϋθεντία, αὐτονομημένη ἀπό τό σύνολο ἐκκλησιαστικό σῶμα.

Ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης

Αὐτή ἡ ἀγιοπατερική παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας καταπατήθηκε βάνουσα στήν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης. Ὁ πιστός λαός, οἱ κληρικοί, οἱ μοναχοί, ἀκόμη καί ἡ πλειοψηφία τῶν Ἐπισκόπων παραθεωρήθηκαν, παραγκωνίστηκαν, περιθωριοποιήθηκαν, ἀγνοήθηκαν καί ἐξαπατήθηκαν ἀπό αὐτή τήν «Σύνοδο». Οἱ ἐμπνευστές καί ὀργανωτές τῆς ἐπεχείρησαν μέ βίαιο καί ἐξουσιαστικό τρόπο νά ἀναβιάσουν, ἀπροϋπόθετα, σέ ἀπόλυτη ἀϋθεντία μόνον τόν συνοδικό θεσμό.

Πάνω σέ αὐτό τό μονομερές καί συγκεντρωτικό σύστημα ἀποφάσεων ὀργανώθηκε ἐπίσης –καί συνεχίζει νά ὀργανώνεται–, ἡ θεμελίωση ἐνός Πρώτου –ἄνευ ἴσων– καί στήν Ὁρθόδοξη Ἀνατολή. Αὐτή ἡ συγκεντρωτική τακτική ἐκφράστηκε στό Κείμενο «Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τόν λοιπόν χριστιανικόν κόσμον», ὅπου ἀναφέρεται ὅτι: «ἡ διατήρησις τῆς γνησίας ὀρθοδόξου πίστεως διασφαλίζεται μόνον διὰ τοῦ συνοδικοῦ συστήματος, τό ὁποῖον ἀνεκάθεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀπετέλει τήν ἀνωτάτην ἀϋθεντίαν ἐπί θεμάτων πίστεως καί κανονικῶν διατάξεων»²⁴.

Ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης δέν ἦταν οὔτε Σύνοδος ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν καί ὅλων τῶν Ἐπισκόπων (δέν συμμετεῖχαν τέσσερις Τοπικές Ἐκκλησίες καί τό σύνολο τῶν Ἐπισκόπων), οὔτε Μεγάλη καί Αγία, ἀλλά ἀπετέλεσε στήν πραγματικότητα μία ἰδιότυπη ἀριστίνδην Σύνοδο,

²³ Πρωτοπρ. Γ. Μεταλληνός, *Ἐνορία καί Ἐκκλησία*, ἐκδ. Ὁρθοδόξου Κυψέλης, σελ. 16

²⁴ Κείμενο Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου (16-25 Ἰουνίου 2016) *Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τόν λοιπόν χριστιανικόν κόσμον*, ἄρθρο 22, https://holycouncil.org/rest-of-christian-world_el

μία Σύνοδο Προκαθημένων και όχι μία Πανορθόδοξη Σύνοδο. Δικαίωμα συμμετοχής είχαν μόνο οι Προκαθήμενοι των Τοπικών Ἐκκλησιῶν και 24 Ἐπίσκοποι ἀπό κάθε Τοπική Ἐκκλησία. Οἱ Ἐπίσκοποι αὐτοί εἶχαν ἕναν καθαρά διακοσμητικό ρόλο και ἦταν ἀπλοί παρατηρητές, ἀφοῦ δέν εἶχαν δικαίωμα ψήφου, στερούμενοι, ἔτσι, τό ἱερό, μοναδικό και ἀναφαίρετο δικαίωμά τους, πού ἀποτελεῖ και ἀδήριτη δέσμευση και ὑποχρεωτικότητα ἐπιτακτική.

Πρόκειται πραγματικά γιά μία πρωτοφανή μεθόδευση, πού ἀποτελεῖ μοναδικό παγκόσμιο φαινόμενο στά ὀρθόδοξα ἐκκλησιαστικά χρονικά. Εἶναι νά ἀπορεῖ κανεῖς, πῶς Ἐπίσκοποι ὁμοιόβαθμοι τῶν Πατριαρχῶν και τῶν Ἀρχιεπισκόπων, καταδέχθηκαν τέτοια προσβολή, σύρθηκαν ἀδιαμαρτύρητα σ' αὐτήν τήν ψευδοσύνοδο και ἐπέτρεψαν εἰς ἑαυτούς τήν ὑποβάθμισή τους σέ ρόλο ἀπλοῦ συμβούλου και παρατηρητοῦ γιά τόσο σοβαρές ἀποφάσεις σέ τόσο σπουδαῖα δογματικά και ἐκκλησιολογικά θέματα. Ὁ παραγκωνισμός και ἡ φίμωσή τους και ἡ ἐπιλεκτική συμμετοχή μιᾶς ὀλιγαρχίας ἐκλεκτῶν, χωρίς ἀκόμη και αὐτοί νά ἔχουν δικαίωμα ψήφου, συνιστᾷ τήν πλήρη και πρωτοφανή στήν Ἐκκλησία ἀπαξιωτική κένωση τοῦ Ἐπισκόπου και οὐσιαστικά τόν πλήρη πνευματικό εὐνουχισμό τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος.

Ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης καταστρατήγησε τήν ὀρθόδοξη ἐκκλησιολογία, κατέλυσε κυριολεκτικά τήν συνοδικότητα, κατεπάτησε βάνουσα ἀποφάσεις Οἰκουμενικῶν και Τοπικῶν Συνόδων, ἀγνόησε και ἀπέρριψε τήν ἀγιοπατερική Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας και τήν ἀγιοπνευματική ὀρθόδοξη θεολογία μας. Γι' αὐτό και ἡ γρηγοροῦσα συνείδηση τοῦ εὐλαβοῦς πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας μας ἀρνήθηκε νά ἀποδεχθεῖ τά τετελεσμένα αὐτῆς τῆς «Συνόδου» και τήν ἀκύρωσε ἤδη στήν πράξη, ὡς ψευδοσύνοδο.

Μέ τήν ψευδοσύνοδο τῆς Κρήτης νομιμοποιήθηκε ὁ ἀποκλεισμός τοῦ πιστοῦ λαοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος δέν γνώριζε ἀπολύτως τίποτε οὔτε γιά τό περιεχόμενο οὔτε γιά τήν θεματολογία αὐτῆς τῆς Συνόδου· οὐδέποτε πληροφορήθηκε κάτι σχετικό μέ τήν Σύνοδο αὐτή, οὐδέποτε συμμετεῖχε στήν διαδικασία προπαρασκευῆς της και οὐδέποτε ἐνέκρινε τά πρὸς συζήτηση θέματά της.

Νομιμοποιήθηκε, ἐπίσης, ἡ συμμετοχή τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας στό Π.Σ.Ε., στό συνονθύλευμα αὐτό αἰρέσεων και κακοδοξιῶν, καθώς και ἡ μέχρι τώρα πορεία και συμμετοχή στους θεολογικούς διαλόγους και τά ἀπαράδεκτα και ἀντορθόδοξα κείμενα πού παρήχθησαν σέ αὐτούς και ἀναγνωρίστηκαν μέ τήν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης.

Κυρίως, όμως, αποφασίστηκε και επιβλήθηκε η έκκλησιαστικοποίηση όλων των αιρέσεων (κάτι πρωτοφανές στα έκκλησιαστικά χρονικά!), με την σύμφωνη γνώμη μάλιστα και της Συνοδικής Αντιπροσωπείας της Έκκλησίας της Ελλάδος. Θα πρέπει να τονισθεί ότι ο Αρχιεπίσκοπος και οι Συνοδικοί Αρχιερείς **άνετρεψαν πλήρως** την απόφαση της Ίεραρχίας του Μαΐου του 2016. Σύμφωνα με την απόφαση-πρόταση της Έκκλησίας της Ελλάδος, στα προς επικύρωση κείμενα της Μεγάλης Συνόδου, η Αντιπροσωπεία της Έκκλησίας της Ελλάδος είχε λάβει σαφή έντολή: «*ὅπου ὑπάρχει ἡ λέξις “Ἐκκλησία” καὶ ἀναφέρεται στοὺς ρωμαιοκαθολικοὺς καὶ στοὺς προτεστάντες, θὰ πρέπει νὰ ἀντικατασταθεῖ μέ τούς ὄρους “ὁμολογία” ἢ “χριστιανική κοινότητα”*»²⁵. Ἡ ὀρθοδοξώτατη αὐτή απόφαση της Συνόδου της Ίεραρχίας της Έκκλησίας της Ελλάδος, πού ἐλήφθη στίς 25 Μαΐου 2016, ἄλλαξε σκανδαλωδῶς ἐν μιᾷ νυκτί. Ὁ Αρχιεπίσκοπος καί οἱ 23 Αρχιερείς πού μετεῖχαν στήν Αντιπροσωπεία, πλὴν τοῦ Μητροπολίτου Ναυπάκτου κ. Ἱεροθέου, προχώρησαν σέ μία ὠμή παραβίαση τῆς ἐντολῆς πού εἶχαν λάβει ἀπό τήν ΙΣΙ. Ἀποφάσισαν νά κατατεθεῖ μία νέα πρόταση, ἥτοι «*Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποδέχεται τήν ἱστορικήν ὀνομασίαν ἄλλων ἑτεροδόξων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καί Ὁμολογιῶν*». Λειτουργήσαν, δηλαδή, μέ ἀπόλυτα ἀντισυνοδικό τρόπο, ὑπερβαίνοντας τήν ἐξουσιοδότηση πού εἶχαν λάβει ἀπό τό ἀνώτατο ὄργανο τῆς Έκκλησίας, πού εἶναι ἡ Ίεραρχία, καί **δίδοντας πρῶτοι αὐτοί τό παράδειγμα τῆς ἀνυπακοῆς στήν Διοίκηση τῆς Έκκλησίας, πού τόσο ἐπικαλοῦνται καί ἀπαιτοῦν ἀπό τούς ἄλλους.**

Παραπλανητική Ἐγκύκλιος τῆς Ίεραρχίας γιά τήν ἀποτίμηση τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης

Αὐτό τό βαρύτατο ἀτόπημα τῶν Συνοδικῶν Αντιπροσώπων στήν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης, τήν ἀνατροπή, δηλαδή, τῆς ἀποφάσεως τῆς Ίεραρχίας καί τήν έκκλησιαστικοποίηση τῶν αιρέσεων, ἀκολούθησε, δυστυχῶς, ἕνα ἀκόμη μεγαλύτερο ὀλίσθημα. Ἡ Ίεραρχία τῆς Έκκλησίας τῆς Ελλάδος, ὅταν κλήθηκε νά ἀποτιμήσει τήν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης, ἀντί νά στιγματίσει καί νά καταδικάσει τήν ἀνατροπή καί τήν καταπάτηση τῆς προηγούμενης ἀποφάσεώς της καί νά ἐπιτιμήσει ὅσους τήν διέ-

²⁵ Μαρίας Ἀντωνιάδου, *Τό παρασκήνιο τῆς Συνόδου πού «ἐξόρισε» τούς καθολικούς*, Τό Βῆμα, 25/11/2022, <https://www.tovima.gr/2016/05/28/society/to-paraskinio-tis-synodoy-poy-eksorise-toys-katholikouys/>

πραξαν, προχώρησε ουσιαστικά στην συγκάλυψη του ὅλου θέματος με την έκδοση μίας παραπλανητικής και ἀναληθοῦς Ἐγκυκλίου.

Συγκεκριμένα, στις 23 καί 24 Νοεμβρίου 2016 συνεδρίασε ἐκτάκτως ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μέ ἀποκλειστικό θέμα τήν ἀποτίμηση τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης. Ὁ πιστός λαός τοῦ Θεοῦ ἀνέμενε, ἔστω καί τότε, ἀπό τήν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τόν ἐντοπισμό τῶν ἐσφαλμένων καί ἀντορθόδοξων ἐπιλογῶν καί ἀποφάσεων τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης καί τήν διόρθωσή τους. Οἱ προσδοκίες, ὅμως, αὐτές τοῦ πιστοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, δυστυχῶς, διαψεύστηκαν παντελῶς καί παταγωδῶς.

Αφοῦ παρήλθαν δύο περίπου μῆνες ἔντονων παρασκηνιακῶν πιέσεων καί διεργασιῶν, ἐκδόθηκε τόν Ἰανουάριο τοῦ 2017 ἡ Ἐγκύκλιος 49 πρὸς τόν Λαό, μέ σκοπό τήν ἐνημέρωση τῶν πιστῶν γιά τήν λεγομένη «Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος» τῆς Κρήτης.

Στήν πρώτη ἀνάγνωσή του, τό κείμενο τῆς Ἐγκυκλίου ἀποπνέει ἔντονα μία ἐργώδη προσπάθεια ἐξωραϊσμοῦ τῆς πραγματικότητος· μία ἐργώδη –ἴσως καί ἀγωνιώδη– προσπάθεια κατεναυσμοῦ τῶν ἀντιδράσεων καί ἀνευρέσεως μίας ὑποτιθέμενης χρυσῆς τομῆς, μίας ἰσορροπίας ἀνάμεσα στίς ἀντικρουόμενες καί σφοδρά ἀντιπαρατιθέμενες ἀπόψεις στούς κόλπους τῆς Ἱεραρχίας, μέ ἀποτέλεσμα νά ἀφήνει στόν ἀναγνώστη ἔντονη τήν αἴσθηση τῆς ἀντιφατικότητος καί τῆς ἐσκεμμένης ἀσάφειας.

Θά μπορούσε νά παρατηρήσει κανείς, ὅτι ἡ Ἐγκύκλιος αὐτή κινεῖται ουσιαστικά σέ μία εἰκονική πραγματικότητα, παντελῶς ξένη πρὸς ὅ,τι πραγματικά διαδραματίστηκε καί ἀποφασίστηκε στήν Κρήτη, ὅτι ἀναφέρεται σέ μιά ἄλλη Σύνοδος καί ὄχι σέ αὐτή τῆς Κρήτης.

Παραθέτουμε ἐνδεικτικά τήν ἀναφορά στό σημεῖο Ε΄ τῆς Ἐγκυκλίου: «Ὁ διάλογος κυρίως μέ τούς ἑτεροδόξους χριστιανούς (ἄλλες χριστιανικές ὁμολογίες – αἱρέσεις) γίνεται μέ βάση τό χρέος τῆς Ἐκκλησίας...»²⁶. Παρατηροῦμε πῶς ἐδῶ οἱ ἑτερόδοξοι χριστιανοί ἀναφέρονται ὡς «ἄλλες χριστιανικές ὁμολογίες – αἱρέσεις», ὥστε νά δίδεται ἐσκεμμένα ἡ ἐντύπωση, ὅτι ἀνάλογη δῆθεν ἀναφορά ὑπῆρξε καί στήν «Σύνοδος» τῆς Κρήτης, ἐνῶ ἐκεῖ οἱ ἑτερόδοξοι ἀναφέρονται ὡς «Ἐκκλησίες». Τό σημεῖο αὐτό, ἄλλωστε, προκάλεσε καί τίς μεγαλύτερες τριβές καί τίς πιό ἔντονες ἀντιδράσεις καί ἀπό πολλούς Ἱεράρχες. Μέ τήν διατύπωση αὐτή τῆς Ἐγκυκλίου ἔχουμε ουσιαστικά τήν ἐπαναφορά στήν θέση τῆς Ἱεραρχίας

²⁶ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἐγκύκλιος πρὸς τόν Λαό, ἀρ. 49, γιά τήν Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Κρήτης, Ἰανουάριος 2017, σελ. 3

τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπως διατυπώθηκε στήν Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας τόν Μάιο τοῦ 2016, ἡ ὁποία ὁμως ἀνατράπηκε καί παραβιάστηκε κατάφωρα ἀπό τόν Ἀρχιεπίσκοπο καί τήν Συνοδική Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στήν Κρήτη.

Ἴσως, οἱ συντάκτες τοῦ κειμένου τῆς Ἐγκυκλίου, ἐκφράζοντας εὐσεβεῖς πόθους, νά θέλησαν νά ἀποτυπώσουν τό ἰδεατό, αὐτό πού γνωρίζουν πώς συνιστᾶ τήν δογματική ἀλήθεια τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά δέν τήν ἐξέφρασε ἡ ψευδοσύνοδος τῆς Κρήτης.

Ἔτσι, προτίμησαν νά προβοῦν, δυστυχῶς, σέ μία κίνηση διπλωματική καί ἐξισορροπητική, συντάσσοντας ἕνα συμβιβαστικό κείμενο, πού ἀποτελοῦσε ἕναν τεχνητό συγκερασμό ἀντιθέτων θέσεων, μία ἄμικτο μίξη ἀληθειῶν καί ἀνακριβειῶν, χωρίς εὐθύτητα καί χωρίς καθαρές θέσεις, πού μόνο σκοπό ἔχει νά κατευνάσει τίς ἀντιδράσεις καί νά διατηρήσει τίς ἰσορροπίες μεταξύ τῶν ἀντιδρώντων, Ἐπισκόπων, κληρικῶν, μοναχῶν καί λαϊκῶν πιστῶν καί τῶν ὑπερασπιστῶν τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης καί τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, παραπέμποντας οὐσιαστικά τό ζήτημα τῆς ἀληθοῦς ἀποτιμήσεως τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης στίς «Καλένδες».

Ὡς ἐκ τούτου, διαπιστώνουμε μέ βαθύ πόνο, ὅτι τό ἀποτέλεσμα δέν ἦταν ἡ διαφώτιση τοῦ πιστοῦ λαοῦ –πού ὑποτίθεται πώς ἦταν καί ὁ σκοπός τῆς Ἐγκυκλίου– ἀλλά ἡ περαιτέρω συνειδητή παραπληροφόρηση, παραπλάνηση καί συσκοτίσιή του. Τέτοιες μεθοδεύσεις, βεβαίως, πού δέν εἶναι ἔντιμες καί εὐθεῖς, δέν ἀρμόζουν σέ καμμία περίπτωση σέ ὀρθόδοξους Ἱεράρχες. Ὑποδηλώνουν μάλιστα ὅτι δέν πηγάζουν ἀπό τόν Θεό καί δέν ἀποτελοῦν καρπό τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τό Ὅποιο εἶναι εὐθές καί ξεκάθαρο, ὅπως ἄλλωστε καί «ὁ λόγος τοῦ Κυρίου», εἶναι «εὐθύς»²⁷.

Στήν οὐσία μέ τό κείμενο τῆς Ἐγκυκλίου ἐπιχειρεῖται «ἄφεση» ἁμαρτιῶν στήν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης καί γίνεται, ἔστω καί ἔμμεσα, ἀνεκτὴ ὅλη ἡ παθογένεια πού τήν συνόδευσε. Παρέχεται «ἄφεση» ἁμαρτιῶν, ἀλλά καί ἔμμεση νομιμοποίηση στίς πρωτοφανεῖς μεθόδους ἀδιαφάνειας, συγκεντρωτισμοῦ καί ἐπιβολῆς προειλημμένων ἀποφάσεων, πού κυριάρχησαν καθ' ὅλη τήν διάρκεια τῆς προπαρασκευῆς τῆς ψευδοσυνόδου τοῦ Κολυμπαρίου.

Τό οὐκρανικό ἐκκλησιαστικό ζήτημα

²⁷ Ψαλμ. 32,4

Ἡ ἀπογοήτευση καί ἡ κλονισμένη ἐμπιστοσύνη τῶν πιστῶν πρὸς τοὺς πνευματικούς ταγούς δοκιμάζεται ἀκόμη περισσότερο τό τελευταῖο διάστημα, καθὼς ἐκτυλίσσεται ὁ ἀλληλοσπαραγμός στήν ἡγεσία τῶν Τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μέ ἀφορμή τό οὐκρανικό ἐκκλησιαστικό ζήτημα. Ἕνας ἀλληλοσπαραγμός πού ξεκίνησε μέ τήν ἀντικανονική παραχώρηση τοῦ οὐκρανικοῦ «αὐτοκεφάλου» ἀπό τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη, ὁ ὁποῖος «ἤρξατο χειρῶν ἀδίκων» στό συγκεκριμένο θέμα, ἐπιβάλλοντας οὐσιαστικά μία ἰδιότυπη τιμωρία στήν Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας γιά τήν ἄρνηση συμμετοχῆς της στήν ψευδοσύνοδο τῆς Κρήτης.

Τά ἀντίποινα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχη στήν ρωσική Ἐκκλησία στό ζήτημα τῆς Οὐκρανίας ἐπιβλήθηκαν γιά λόγους πολιτικούς καί γεωστρατηγικούς, ὑπηρετώντας τά συμφέροντα τοῦ ἀμερικανικοῦ παράγοντα, καταλύοντας κάθε ἀρχή Συνοδικότητος καί μέ τελική ἐπιδίωξη νά ἐπιβληθεῖ ὁ ἴδιος ὡς Πρῶτος ἄνευ ἴσων στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Μεγάλο, βεβαίως, μερίδιο εὐθύνης ἀναλογεῖ καί στήν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία μέ μία ἀπόφαση–παρωδία, πού λήφθηκε μέ πολιτικά κριτήρια, χωρίς νά πραγματοποιηθεῖ κἄν ψηφοφορία, ἔσπευσε νά ἀναγνωρίσει τήν «Αὐτοκεφαλία» τῆς Οὐκρανίας, ἐνῶ δέκα Τοπικές Ἐκκλησίες ἀρνοῦνται νά τήν ἀναγνωρίσουν μέχρι καί σήμερα. Ἔδωσε, ἔτσι, «συγχωροχάρτι» σέ ὅλες τίς ἀντικανονικές ἐνέργειες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἔδωσε «συγχωροχάρτι» σέ καθηρημένους καί ἀχειροτόνητους Οὐκρανοὺς «ἐπισκόπους», πού τοὺς ἀναγνώρισε ὡς δῆθεν κανονικούς· ἔδωσε «συγχωροχάρτι» στήν κατίσχυση τῶν πολιτικῶν καί γεωστρατηγικῶν συμφερόντων τῶν ὑπερδυνάμεων εἰς βάρος τῆς Ἐκκλησίας· ἔδωσε «συγχωροχάρτι» στόν ἐθνοφυλετισμό, πού δῆθεν καταδικάζει, καθὼς ἀποδοκιμάζει μέν –καί σωστά– τόν ρωσικοσλαβικό ἐθνοφυλετισμό, οἰκειοποιούμενη, ὅμως, ἡ ἴδια ἐθνοφυλετικές πρακτικές, παρέχοντας ἀπροϋπόθετα τήν στήριξή της στόν «Ἑλληνα Πατριάρχη», στόν «Πατριάρχη τοῦ Γένους», παρότι αὐτός δέν ἀληθεύει στό συγκεκριμένο ζήτημα.

Ἄκρως ἀποκαλυπτική εἶναι ἡ ἀπροκάλυπτη ὁμολογία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, σέ πρόσφατη συνέντευξή του, ὅτι τό μόνο κριτήριο γιά τήν ἀναγνώριση αὐτή ὑπῆρξε ὁ «οἰκογενειακός δεσμός» μέ τόν Πατριάρχη, χωρίς νά τόν ἀπασχολεῖ κἄν ἡ οὐσία καί ἡ ἀληθινή ἐκκλησιολογική διάσταση τοῦ θέματος: «Θά σᾶς ἐξομολογηθῶ ὅτι γιά τό θέμα αὐτό μέ ἐπισκέφθηκε καί ὁ πρέσβης τῆς Ἀμερικῆς καί τρεῖς φορές ὁ πρέσβης τῆς Ρωσίας. Καί στόν μέν πρέσβη τῆς Ἀμερικῆς εἶπα ὅτι ἐγώ θά συνταχθῶ μέ

τόν Πατριάρχη καί επομένως θά γίνει τό θέλημά σας, ἀλλά δέν εἶναι πολιτική ἐπιλογή, δέν τό κάνω γιατί αὐτό ἐπιδιώκει ἡ Ἀμερική, τό κάνω γιατί σέβομαι αὐτό πού ὑποστηρίζει ὁ Πατριάρχης. Καί στόν Ρῶσο εἶπα ὅτι λυπᾶμαι, ἀλλά εἴμαστε μιά οἰκογένεια μέ τόν Πατριάρχη. Πῶς θά ἀφήσω τήν οἰκογένεια γιά νά πάω κάπου ἄλλοῦ; Συντάσσομαι μέ τόν Πατριάρχη»²⁸. (!!!) Ἐδῶ, ὁ ὅρος «οἰκογένεια» δέν νοηματοδοτεῖται σωστά ἐκκλησιολογικῶς ἀπό τόν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπό μας, γιατί ὁ μόνος –ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι (χαρισματικῶς)– γενάρχης ὄλων μας στήν Ἐκκλησία, ὅπως μᾶς πληροφόρησε ὁ Χριστός στήν Κυριακή προσευχή, εἶναι μόνον ὁ Θεός Πατέρας. Ὁ Πρῶτος, ἡ Κεφαλή καί ὁ Ἀρχηγός τῆς θεανθρώπινης αὐτῆς «οἰκογένειας» εἶναι –γιά ὅλες τίς Τοπικές Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες– μόνον ὁ Χριστός, στόν ὁποῖο καί μόνον ὑπακοῦμε ἀπολύτως ὅλοι καί σέ ὅλα.

Τό χειρότερο, ὅμως, εἶναι ὅτι ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔδωσε «συγχωροχάρτι» στόν ἐπεκτατισμό, τόν συγκεντρωτισμό καί τίς μεθόδους ἐπιβολῆς τοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου²⁹. Ἐν τέλει ἀναγνώρισε στόν κ. Βαρθολομαῖο τό δικαίωμα νά ἐπεμβαίνει, νά παρεμβαίνει καί νά ἐπιβάλλεται ἀντικανονικά στήν Ὀρθοδοξία, ὄχι ὡς Πρῶτος μεταξύ ἴσων, κατέχων τά πρεσβεῖα τιμῆς, ἀλλά ὡς «Πρῶτος ἄνευ ἴσων (*primus sine paribus*)»³⁰ καί κατέχων πρωτεῖο ἐξουσίας. Ὅμως, κατά τόν μακαριστό Γέροντα Γεώργιο Καψάνη, «Ἡ παραδοχή πρωτεῖο δικαιοδοσίας [ἐξουσίας] ἐπί τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, δηλαδή τό νά εἶναι ἓνας ἐπίσκοπος κεφαλή καί ἀρχή ὅλης τῆς Ἐκκλησίας, ἔστω ἐπιφορτισμένος μέ ἓνα ρόλο διακονίας, εἶναι βλασφημία κατά τοῦ Προσώπου τοῦ Χριστοῦ ὡς μοναδικῆς Κεφαλῆς τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας. Τό πρωτεῖο δικαιοδοσίας [ἐξουσίας] συνιστᾷ ἀνατροπή τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησιολογίας, σύμφωνα

²⁸ Ἀρχιεπισκόπου Ἱερωνύμου, *Συνέντευξη* στήν Καθημερινή, 24/10/2022, <https://www.kathimerini.gr/politics/562104049/archiepiskopos-ieronimos-stin-k-den-eimai-oyte-me-ton-tsipra-oyte-me-ton-mitsotaki-eimai-me-tin-ekklisia/>,

²⁹ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου, *Ἀπαντητικό Γράμμα* στήν ἀπό 14/01/2019 ἐπιστολή τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας Ἀναστασίου, 20 Φεβρουαρίου 2019: «...Ὡς ἐκ τούτου, οὐ μόνον ἐνθα περί Δογματῶν καί ἱερῶν Παραδόσεων καί Κανονικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Διατάξεων ἢ περί γενικῶν ζητημάτων ἀφορώντων εἰς ὀλόκληρον τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ἀλλά καί ἐν πᾶσι τοῖς σχετικῶς σπουδαίοις ἐπί μέρους ζητήμασι τοῖς ἐνδιαφέρουσι ταύτην ἢ ἐκείνην τήν Τοπικήν Ἐκκλησίαν, ἢ κηδεμονική πρόνοια καί ἀντίληψις τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας παρεμβαιούσης -ποῖ μὲν [=ἄλλοτε μὲν], αὐτεπαγγέλτως καί ὡς ἐκ καθήκοντος, ποῖ δέ [=ἄλλοτε δέ], κατ' ἐπίκλησιν τῶν ἐνδιαφερομένων- καί παρεχούσης τήν ἀποτελεσματικήν αὐτῆς συμβολήν, πρὸς διαίτησιν καί ἐπίλυσιν διαφορῶν ἀναφεισῶν μεταξύ τῶν ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, πρὸς διευθέτησιν διαφωνιῶν μεταξύ ποιμένων καί ποιμνίου...», <https://ec-patr.org/apantitiko-gramma-toy-oikoumenikoy-patriarchoy-stin-apo-14/>

³⁰ Ἀρχ. Ἀμερικῆς Ἑλπιδοφόρου, *Ἀπάντηση στό Κείμενο γιά τό Πρωτεῖο τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας*, 7/1/2014, <https://bibliocanonica.com/primul-fara-egali-raspunsul-patriarhieci-ecumenice-la-textul-despre-primat-al-patriarhieci-moscovei/>

μέ την οποία υπεράνω πάντων τῶν ἐπισκόπων εἶναι ἡ Οἰκουμενική Σύνοδος»³¹.

Ὅπως προκύπτει ἀπό τήν νομοκανονική μελέτη τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου πρώην Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας κυροῦ Μεθοδίου Φούγια, καθώς καί τήν ἀντίστοιχη τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἁγίου Ὅρους: «*Ἀὐτονοήτως τό αὐτοκέφαλο χορηγεῖται σέ κανονικά τμήματα τῆς Ἐκκλησίας. Ὅσα τμήματα εἶναι σέ σχίσμα ἢ σέ ἄλλη μορφή ἀντικανονικότητας, πρῶτα ἀποκαθιστοῦν τήν ἐνότητα ἢ διορθώνουν τήν ἀντικανονικότητα, ὅπως ὀρίζουν οἱ ἰ. κανόνες (π.χ. περί τῶν Μελιτιανῶν), καί μετὰ ζητοῦν τήν τυχόν ἀναγκαία γι' αὐτοῦς αὐτοκεφαλία*»³².

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος, σέ δύο ἐπιστολές του³³ πρὸς τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαῖο, θεμελιώνει μέ τεκμηριωμένα ἐπιχειρήματα τήν ἀντικανονική ἀναγνώριση τῶν ἀχειροτόνητων σχισματικῶν τῆς Οὐκρανίας. Ἐπισημαίνει πὼς ἢ κατ' οἰκονομία ἔνταξη σχισματικῶν στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, σύμφωνα μέ τήν διόρθωση τοῦ Σχίσματος τῶν Μελιτιανῶν, προϋποθέτει: α) **μετάνοια**, β) **ἐπίθεση χειρός ὑπό κανονικοῦ Ἐπισκόπου καί εὐχή** καί γ) **τήν εἰρήνευση μέ ἀπόφαση Πανορθόδοξου Συνόδου**, μέ σκοπό, ὅμως, πάντοτε τήν ὁμόνοια, «*τηρεῖν τήν ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης*»³⁴. **Αὐτά τά τρία κριτήρια δέν προϋπῆρξαν** γιά τήν ἀναγνώριση τοῦ οὐκρανικοῦ «αὐτοκεφάλου».

Συμπερασματικά, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας καταλήγει στήν καθολικά ἀποδεκτή διαπίστωση ὅτι «*ἡ παραχώρηση τοῦ Αὐτοκεφάλου στήν Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας δέν ἔφερε τήν ποθητή ἐνότητα τῶν Ὀρθοδόξων οὔτε τήν εἰρήνη, ὅπως εἶχε συμβεῖ μέ ὅλες τίς προηγούμενες παραχωρήσεις Αὐτοκεφαλίας*»³⁵.

Τό οὐκρανικό ἐκκλησιαστικό ζήτημα καταδεικνύει περίτρανα πὼς, ὅταν ἡ ἐνότητα δέν ἐδράζεται στήν ἀλήθεια, ἀλλά στηρίζεται σέ ἐφήμερους συσχετισμούς, σέ πολιτικές συμμαχίες, σέ διπλωματικές κι-

³¹ Αρχιμ. Γεωργίου Καψάνη, *Τό κείμενο τῆς Ραβέννας καί τό πρωτεῖο τοῦ Πάπα*, περ. «Ἐν Συνειδήσει», ἔκδ. Ἰ. Μ. Μεγάλου Μετεώρου, Ἰούνιος 2009, σελ. 97

³² Αρχιμανδρίτου Μεθοδίου Φούγια, *Ἐκκλησία αὐτοχειροτονῶν ἐν Οὐκρανίᾳ* (Ἐκκλησία Ληπκόβ), Ἀλεξάνδρεια 1955, στό *Τά «δίκαια» τῶν Ἐκκλησιῶν καί ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας*, Μελέτη κανονική καί ἱστορική μέ ἀφορμή τό οὐκρανικό ἐκκλησιαστικό ζήτημα, Ἰ. Μ. Ὁσίου Γρηγορίου, Ὀκτώβριος 2019, σελ. 90

³³ *Ἐπιστολή 1^η*, 14 Ἰανουαρίου 2019, <https://orthodoxalbania.org/2020/wp-content/uploads/attachments/PatriarchConstantin2019.pdf>, *Ἐπιστολή 2^η*, 21 Μαρτίου 2019, <https://orthodoxalbania.org/2020/wp-content/uploads/attachments/Patriarch2.pdf>,

³⁴ *Ἐφ.* 4, 3-4

³⁵ Αναστασίου Αρχιεπισκόπου Τιράνων, Δυρραχίου καί Πάσης Ἀλβανίας, *Ἐν ἀναμονῇ τῶν Χριστογεννῶν* 2019, Ἡ Καθημερινή, 25/11/19, <https://www.kathimerini.gr/politics/1053230/archiepiskopos-tiranon-dyrrachioy-kai-pasis-alvanias-anastasios-en-namon-t-n-christoygennon-2019/>

νήσεις, σέ συμπαιγνίες, δοσοληψίες καί συναλλαγές πάσης φύσεως, τότε μιά τέτοια ένότητα εἶναι ἀναπόφευκτο νά μὴν διατηρηθεῖ καί νά καταρρεῦσει. Εἶναι δεδομένο πὼς ἡ ἐπίπλαστη ένότητα, ἡ συμβατική ένότητα, στηριγμένη μόνο σέ μιά κατ' ἐπίφαση ἀγάπη, δέν μπορεῖ νά εὐδοκιμήσει.

Ὅπως παρατηρεῖ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος, «*ἡ Θεία Εὐχαριστία, ἡ Ἀποστολική Διαδοχή καί ἡ Συνοδικότητα εἶναι τὰ ἀρραγῆ θεμέλια τῆς Ὀρθοδόξου ένότητος*»³⁶. Γι' αὐτό καί τό πολυδιαφημιζόμενο ἀφήγημα «ένότητα ἐν ἀγάπῃ» κατέρρευσε καί μαζί του κατέρρευσε καί ἡ ἐπιδιωκόμενη ἀγάπη καί ἡ ἀλήθεια καί ἡ ένότητα. Κατέδειξαν οἱ διοικοῦντες τὴν Ἐκκλησία, ὅτι δέν εἶναι ένωμένοι οὔτε στὴν ἀλήθεια οὔτε στὴν ἀγάπη καί ἀνέτρεψαν τὴν ὀρθόδοξη ἐκκλησιολογία καταλύοντας τόσο τὴν ένότητα ἐν ἀληθείᾳ ὅσο καί τὴν ένότητα ἐν ἀγάπῃ. Εἶναι, ἄλλωστε, νομοτέλεια πὼς ὅποιος ἔσπειρε ἀνέμους θά θερίσει θύελλες.

Εἶναι θλιβερό ὅτι μετὰ τὴν ἀναγνώριση τοῦ οὐκρανικοῦ «αὐτοκεφάλου», ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καί Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προχώρησαν καί σέ συλλεiturγο μέ τόν σχισματικό «Ἀρχιεπίσκοπο» Ἐπιφάνιο στὴν Θάσο!! Καί ὁ σχισματικός, ἐπίσης, «Ἐπίσκοπος» Ὀλβίας Ἐπιφάνιος συμμετέχει ἀντικανονικά σέ συλλεiturγα μέ Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σέ διάφορες Μητροπόλεις!! Τά ἀτυχή καί λυπηρά αὐτά ἀντορθόδοξα γεγονότα, πού μᾶς θλίβουν καί μᾶς πονοῦν βαθύτατα, προκαλοῦν καί σκανδαλίζουν τόν κλῆρο, τοὺς μοναχοὺς καί τοὺς πιστοὺς, προσβάλλοντας κατάφωρα τὴν ἐκκλησιαστική τους συνείδηση καί ὀδηγοῦν στὸν ὀρατό κίνδυνο προκλήσεως τριγμῶν στὴν ένότητα τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας.

Τὰ «πρεσβεῖα τιμῆς» καί ἡ ἔκπτωσή τους σέ «πρωτεῖο ἐξουσίας»

Ἀπὸ τίς πρῶτες δεκαετίες τοῦ 20^{οῦ} αἰῶνα ἀποτελεῖ πάγια ἐπιδίωξη τοῦ Φαναρίου ἡ ἐγκαθίδρυση τοῦ Πρωτείου του στὴν Ὀρθόδοξη Ἀνατολή, ἡ καθιέρωση, δηλαδή, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχῃ ὡς Πρώτου ἄνευ ἴσων στὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία. Σέ θεολογικό ἐπίπεδο ἡ ἐπιδίωξη αὐτὴ γιὰ μιά αὐθαίρετη πρωτοκαθεδρία ἔχει ἀρχίσει νά ἐκδηλώνεται στὰ πλαίσια τῶν Προσυνοδικῶν Διασκέψεων, πού προηγήθηκαν τῆς ψευδοσυνόδου τοῦ Κολυμπαρίου τῆς Κρήτης, καί μέ πρόσχημα μιά ἐσφαλμένη

³⁶ Ἀναστασίου Ἀρχιεπ. Τιράνων, *Σχολιασμός στὴ μεταπτυχιακὴ ἐργασία τοῦ Ἀρχιμανδρίτου π. Γρηγορίου Φραγκάκη-Ἀρχιγραμματέως τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, μέ θέμα «Περὶ τῆς θεραπείας τοῦ ἐν Οὐκρανίᾳ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος ὑπὸ τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως. (Τὸ ζήτημα τῶν χειροτονιῶν)», Τίρανα 15 Νοεμβρίου 2022, <https://www.romfea.gr/ekklisies-ts/ekklisia-albanias/53447-ekklisia-alvanias-i-metaptyxiaki-ergasia-gia-to-oukraniko-periexei-anakriveis>*

θεώρηση τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπιδιώκεται, ἔτσι, ἡ ἐπιβολή ἐνός «Πρώτου ἄνευ ἴσων» καί στήν Ὁρθοδοξία, ὁ ὁποῖος θά ἐγγυᾶται καί θά ἐξασφαλίζει τήν διατήρηση τῶν ἀπαιτουμένων ἰσορροπιῶν!!!

Τό ὄλο ζήτημα προβάλλεται συστηματικά ἀπό κορυφαίους ἐκπροσώπους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ὁ Μητροπολίτης Περγάμου ἀνέπτυξε καί χρησιμοποίησε τήν «θεολογία» του περί προσώπου καί περί τῆς Ἐκκλησίας ὡς εἰκόνας τῆς Ἁγίας Τριάδος γιά τήν ὑποστήριξη τῆς ἐπιβολῆς τοῦ Πρωτείου. Στήν Συνεδρία, μάλιστα, τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς Διαλόγου, στό Ἀμμάν τῆς Ἰορδανίας τόν Σεπτέμβριο τοῦ 2014, ἐξέπληξε ἀκόμη καί τούς παπικούς ἀντιπροσώπους. «Οἱ τελευταῖοι στά διαλείμματα τῶν συνεδριάσεων ἀπελογοῦντο στούς ἐκπροσώπους τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καί δήλωναν ὅτι ἡ Ρωμαιοκαθολική Ἐκκλησία ποτέ δέν στήριξε τό πρωτεῖο τοῦ Πάπα στά ἐπιχειρήματα πού ἐξέθεσε ὁ Μητροπολίτης Περγάμου! Οἱ Ρωμαιοκαθολικοί σημείωσαν ὅτι ὑποστηρίζουν ὅτι ὁ Πάπας εἶναι διάδοχος στήν ἐξουσία ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Πέτρου, ἀλλά ὅτι ποτέ δέν ἐξέφρασαν τήν ἄποψη ὅτι ὁ Πάπας εἶναι, κατ' ἀναλογία, στήν θέση τοῦ Θεοῦ Πατρός στήν Ἁγία Τριάδα, θέση πού ὑποστήριξε γιά τόν Ρώμη καί γιά τόν Κωνσταντινουπόλεως ὁ Μητροπολίτης Περγάμου!...»³⁷.

Στό ἴδιο μῆκος κύματος καί ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς κ. Ἐλπιδοφόρος ὑποστηρίζει: «Ἐάν θέλωμεν νά ὁμιλήσωμεν περί πηγῆς ἐνός πρωτείου εἰς τήν ἀνά τήν οἰκουμένην Ἐκκλησίαν, αὕτη εἶναι αὐτό τοῦτο τό πρόσωπον τοῦ ἐκάστοτε Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, ὁ ὁποῖος, ὡς ἀρχιερεὺς εἶναι μὲν πρῶτος «μεταξὺ ἴσων», ὡς Κωνσταντινουπόλεως, ὁμῶς, καί συνεπῶς ὡς Οἰκουμενικός Πατριάρχης, εἶναι πρῶτος δίχως ἴσων (*primus sine paribus*)»³⁸.

Ὁ Μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως κ. Ἀμφιλόχιος ἀναφέρει χαρακτηριστικά: «Τί θά ἦταν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἄνευ τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριάρχου; Ἐνας ἄλλου εἴδους προτεσταντισμός... Εἶναι ἀδιανόητο μία τοπική Ἐκκλησία... νά διακόψει τήν κοινωνία τῆς μαζί μέ [τό Οἰκουμενικό πατριαρχεῖο], καθότι ἀπό αὐτό ἔλκει τήν κανονικότητα τῆς ὑπαρξῆς τῆς»³⁹.

³⁷ Γιώργου Ν. Παπαθανασόπουλου, *Μεταδοτικό μικρόβιο τό παπικό πρωτεῖο...*, 21/11/2014, http://aktines.blogspot.gr/2014/11/blog-post_899.html

³⁸ Ἀρχ. Ἀμερικῆς Ἐλπιδοφόρου, ὁ.π., <https://bibliocanonica.com/primul-fara-egali-raspunsul-patriarhiei-ecumenice-la-textul-despre-primat-al-patriarhiei-moscovei/>

³⁹ Ἀμφιλόχιου, Μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως, *Ἀρνούμενος τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ἀρνεῖσαι τήν πηγή τῆς ὑπαρξῆς σου*, 15/09/2018, <https://orthodoxia.info/news/%CE%B1%CF%81%CE%BD%CE%BF%CF%8D%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%BF%CF%82-%CF%84%CE%BF-%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%85%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CF%80%CE%B1%CF%84%CF%81%CE%B9%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B5/>

Καί ὁ Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος ὑποστηρίζει: «*Ἡ ἀρχή τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο· “ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν Ἐκκλησιῶν”*»⁴⁰. Οἱ ἰσχυρισμοί αὐτοὶ εἶναι ἱστορικά ἀβάσιμοι, ἀφοῦ κατὰ τούς τρεῖς πρώτους αἰῶνες τῆς Ἐκκλησίας, τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο δέν ὑπῆρχε (ἄρα δέν ὑπῆρχε Ὁρθοδοξία;), ἀλλά καί μετὰ ἀπό τὴν ἴδρυσή του τὸν 4^ο αἰῶνα, γιά ἀρκετά μεγάλες περιόδους, ἢ ὁ Πατριάρχης ἦταν αἰρετικός (ἄρειανός, μονοφυσίτης, εἰκονομάχος, ἐνωτικός) ἢ ἡ οἰκουμενικὴ ἔδρα τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἦταν κενή!!! Πρόκειται οὐσιαστικά γιά τὴν ἀπαράδεκτη καὶ ἀντικανονικὴ ἀντικατάσταση τῶν πρεσβείων τιμῆς μέ τό πρωτεῖο ἐξουσίας, πού ὅπως προείπαμε, κατὰ τὸν μακαριστό π. Γεώργιο Καψάνη «εἶναι βλασφημία κατὰ τοῦ Προσώπου τοῦ Χριστοῦ, ὡς μοναδικῆς Κεφαλῆς τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας»⁴¹. Αὐτές οἱ δύο λειτουργίες, ὅμως, εἶναι ἐντελῶς διαφορετικές, ὅπως ἀποδεικνύεται σέ ὅλη τὴν ἐκκλησιαστικὴ μας ἱστορία. «*Τὰ πρεσβεῖα τιμῆς, ἡ συνοδικότης καὶ ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἀλληλοπεριχωροῦνται. Ἀντιθέτως, τὰ πρεσβεῖα τιμῆς καὶ τό παπικὸ πρωτεῖο ἀλληλοαναιροῦνται, καθὼς ἐπίσης ἀλληλοαναιροῦνται ἡ συνοδικότης καὶ τό παπικὸ πρωτεῖο*»⁴².

Σύμφωνα μέ τὸν Γ' Κανόνα τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τὸν ΚΗ' τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ τὸν ΛΣΤ' Κανόνα τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου (Πενθέκτης), τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως κατέχει τὰ πρεσβεῖα τιμῆς μεταξύ τῶν Πατριαρχικῶν Θρόνων, μετὰ τὸν Θρόνο τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης στὴν ἀρχαία Ἐκκλησία. Τὰ πρεσβεῖα τιμῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὑφίστανται καὶ ἀσκοῦνται ἀποκλειστικά στὰ πλαίσια τοῦ Συνοδικοῦ Πολιτεύματος τῆς κοινωνίας τῶν Τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ὄχι ἔξω καὶ πάνω ἀπὸ αὐτό. «*Συνίστανται –μεταξὺ ἄλλων– ... στὴν πρωτοβουλία καὶ τό συντονισμό τῶν ἀρμοδίων (προκαθημένων ἢ ἐκπροσώπων τοπικῶν Ἐκκλησιῶν) γιά κοινὴ ἐν Συνόδῳ διαβούλευση καὶ συναπόφαση ἐπὶ τοῦ ἀνακύψαντος ζητήματος*»⁴³. Τό ἴδιο ἰσχύει καὶ γιά ὅλους τούς Πατριαρχικούς θρόνους: «*δέν κρίνουν καὶ ἀνακρίνουν ἀπὸ μόνοι τους θέμα-*

⁴⁰ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου, *Ὁμιλία* στὴν Σύναξη Ἱεραρχῶν τοῦ Πατριαρχείου Κων/πόλεως, 1 Σεπτεμβρίου 2018, https://www.uocofusa.org/news_180901_1

⁴¹ Αρχιμ. Γεωργίου Καψάνη, *ὁ.π.*, σελ. 97.

⁴² Ἱερομ. Λουκᾶ Γρηγοριάτου, «*Τὰ πρεσβεῖα τιμῆς καὶ ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν πρώτη χιλιετία*», Πρακτικά Θεολογικῆς Ἡμερίδος: «Πρωτεῖον», Συνοδικότης καὶ Ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας, Ἱερά Μητρόπολη Πειραιῶς, Πειραιεύς 2011, σελ. 48, 65-66

⁴³ Πρωτοπρεσβ. Ἀναστασίου Κ. Γκοτσόπουλου, *Συμβολὴ στὸν Διάλογο γιά τό Οὐκρανικό Αὐτοκέφαλο*, Ἐκδ. Τό παλίμψηστον, Θεσσαλονίκη 2019, σελ. 44

τα κοινοῦ γιά τήν Ἐκκλησία ἐνδιαφέροντος, ἀλλά ὅλοι μαζί ἐν συνόδῳ καί μάλιστα μέ τήν συναίνεση τοῦ πληρώματος τῶν Ἐκκλησιῶν των»⁴⁴.

Ἡ ὑπέρβαση τῶν ἀνωτέρω ἀρμοδιοτήτων ἀπό τόν Θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως καί ἡ ἀπόπειρα ὁ ἐκάστοτε Οἰκουμενικός Πατριάρχης νά ἀποφασίζει γιά Κανονικό ζήτημα πού ἀφορᾷ ἄλλη ἐκκλησιαστική δικαιοδοσία, χωρίς τήν συναίνεση τῶν ὑπόλοιπων Προκαθημένων, συνιστᾷ σοβαρότατη ἀλλοίωση θεμελιωδῶν ἀρχῶν τοῦ Συνοδικοῦ πολιτεύματος τῆς Ἐκκλησίας καί συγχρόνως ἀπόπειρα ἐπιβολῆς ἐνός πρωτείου ἐξουσίας, παπικοῦ χαρακτήρα. Ὅπως παρατηρεῖ πολύ ὀρθά ὁ Μητροπολίτης Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ, «στήν Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐπειδή κεφαλή της εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός... δέν ὑφίσταται ἀναγκαιότης παγκοσμίου πρώτου (*primus sine paribus*), διότι ἔτσι θά κατεστρατηγεῖτο τό Συνοδικό πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας»⁴⁵.

Σύμφωνα μέ τήν νομοκανονική μελέτη τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἁγίου Ὁρους, τά κύρια χαρακτηριστικά τοῦ «πρωτείου ἐξουσίας» ἐνός θρόνου εἶναι «ὁ δικαιοδοσιακός ἐπεκτατισμός, ἡ ἀπαίτηση δικαιώματος ἐκκλήτου πέραν ἐκείνου πού ὀρίζουν οἱ ἱεροί Κανόνες, ἡ ἀπαίτηση νά εἶναι κριτής πάντων, τό νά μή ὑπόκειται σέ κρίση ἄλλων, τό νά ὑπερέχη τῶν ἄλλων θρόνων, καί τό νά ἐκφράζη τήν ὑπεροχή του ὡς ἀναγκαία ἐκκλησιαστική διακονία...»⁴⁶.

«Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης μέ πολλή σαφήνεια διερμηνεύει, ὅτι “πρωτεῖο” ἐπί παγκοσμίου ἐπιπέδου, πέραν τῆς πρωτοκαθεδρίας μεταξύ ἴσων προκαθημένων, δέν ὑπάρχει στήν Ἐκκλησία. Οἱ Προκαθήμενοι τῶν Ὁρθόδοξων τοπικῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι ἰσότιμοι κατά τά “πρεσβεῖα τιμῆς” καί διαφέρουν μόνο κατά τήν “τάξιν (ἀκολουθίαν) τῆς τιμῆς”»⁴⁷.

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης, δυστυχῶς, μέ τίς ἐνέργειές του καί τήν ὄλη συμπεριφορά του, δέν παραλείπει ὁσημέραι νά διεκδικεῖ καί νά ἐπιβάλλει στανικῶς μία ἀντιθεσμική καί ἀντικανονική πρωτοκαθεδρία στήν Ὁρθοδοξία. Σέ συνέντευξή του μάλιστα σέ ὁμογενειακή ἐφημερίδα τῆς Ἀμερικῆς δήλωσε, ὅτι γιά τήν ἐδραίωση αὐτῆς τῆς «πρωτοκαθεδρίας» θά πρέπει νά ἐπανεξεταστεῖ ἡ ὀρθόδοξη ἐκκλησιολογία. «Πρέπει οἱ Ὁρθόδοξοι νά κάνουμε μία αὐτοκριτική καί νά ἐπανεξετάσουμε τήν ἐκκλησιολογία μας, ἐάν δέν θέλουμε νά γίνουμε μία ὁμοσπονδία ἐκκλησιῶν

⁴⁴ Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσ. Γρηγορίου, *Τά «δίκαια» τῶν Ἐκκλησιῶν καί ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας*, Μελέτη κανονική καί ἱστορική μέ ἀφορμή τό οὐκρανικό ἐκκλησιαστικό ζήτημα, Ἱ. Μ. Ὁσίου Γρηγορίου, Ὀκτώβριος 2019, κεφ. 2, σελ. 79

⁴⁵ Μητροπολίτης Πειραιῶς Σεραφεῖμ, Ἀνακοινωθέν Μητροπόλεως Πειραιῶς, 4 Νοεμβρίου 2019

⁴⁶ Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσ. Γρηγορίου, ὁ.π., Εἰσαγωγή – Περίληψη, σελ. 12

⁴⁷ Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσ. Γρηγορίου, ὁ.π., κεφ. 1.3.1, σελ. 28. Βλ. καί ἐρμηνεία στον Γ΄ Κανόνα τῆς Β΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, Πηδάλιον, ἔκδ. Ρηγοπούλου, Θεσσαλονίκη 1982, σελ. 157-158

προτεσταντικοῦ τύπου. Ἐφ’ ὅσον στήν εἰς Ἐπίσκοπο χειροτονία μας ὀρκιζόμεθα νά τηροῦμε τίς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, πρέπει νά παραδεχθοῦμε ὅτι στή μία ἀδιαίρετη Οἰκουμενική Ὁρθοδοξία ὑπάρχει ἕνας «Πρῶτος», ὄχι μόνο τιμῆς ἔνεκα, ἀλλά ἕνας «Πρῶτος» μέ εἰδικές εὐθύνες καί κανονικές ἀρμοδιότητες πού ἔταξαν αἱ Οἰκουμενικαί Σύνοδοι»⁴⁸. Παντελῶς ἀπρεπές καί βλάσφημο⁴⁹, γι’ αὐτό καί ἀπορριπτέο!!!

Ἐπίλογος

Αποτελεῖ κοινή ἀποδοχή ὅτι οἱ ἐμπνευστές καί ὀργανωτές ὄλων αὐτῶν τῶν ἀντορθόδοξων ἐπιλογῶν θά συνεχίσουν, δυστυχῶς, τό πονηρό τους ἔργο γιά τήν ἐπίτευξη καί τοῦ τελικοῦ τους στόχου, πού εἶναι ἡ «ένωση στό κοινό Ποτήριο» μέ τούς αἰρετικούς παπικούς καί προτεσταντες καί ἐν συνεχείᾳ ἡ συγχώνευσή μας στήν πανθησκεία τῆς Νέας Ἐποχῆς.

Τόνιζε χαρακτηριστικά ὁ π. Γεώργιος Μεταλληνός: «Οὐδέποτε μειώθηκε τόσο τό Πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ καί ἀπειλήθηκε ὁ Χριστιανισμός, ὅσο στά ὅρια τῆς συγκροτούμενης ἀπό τήν “Νέα Ἐποχή” “Πανθησκείας”. Οἱ συναντήσεις τῆς πανθησκειακῆς κινήσεως τῆς Ν. Ἐποχῆς (Ἀσσίζη, 1,2 καί 3) [καί ἄλλες πού ἀκολούθησαν] δέν ἀφήνουν πιά ἀμφιβολία. Μέ τή συμμετοχή καί ἐκπροσώπων τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου προωθεῖται ἡ “Πανθησκεία”, στήν ὁποία ἰσοπεδώνεται καί ἀναιρεῖται κυριολεκτικά τό Πανάγιο Πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ συμφυρόμενον μέ ὅλες τίς “κατασκευασμένες” “θεότητες” τοῦ κόσμου τῆς πτώσεως. Ποτέ δέν ἀμφισβητήθηκε τόσο ἄμεσα καί ἀπόλυτα ἡ μοναδικότητα καί ἀποκλειστικότητα τοῦ Χριστοῦ ὡς Σωτήρα τοῦ κόσμου. Καί μόνο γι’ αὐτό εἶναι ἡ “Νέα Ἐποχή” ἡ μεγαλύτερη πρόκληση ἱστορικά γιά τήν Ὁρθοδοξία. Αὐτό, πού δέν πέτυχε ὁ Διάβολος μέ τούς διωγμούς καί τίς αἰρέσεις, τό ἐπιδιώκει τώρα μέ τόν ἀνανεωμένο “οἰκουμενισμό” τῆς Πανθησκείας»⁵⁰.

Γι’ αὐτό καί δέν πρέπει, σέ καμμία περίπτωση, νά ὑπάρξει ἀδράνεια, χαλάρωση, ἐφησυχασμός, φόβος ἢ δειλία ἐκ μέρους τῶν πιστῶν. Ἀπαιτεῖται ἀνδρεῖο καί ἐν Χριστῷ ὁμολογιακό φρόνημα, θάρρος, πνευματική λεβεντιά, ἐπαγρύπνηση, κινητοποίηση, πληροφόρηση καί παρεμβάσεις τέτοιες, πού θά σταθοῦν ἀνάχωμα στόν οἰκουμενιστικό ὀλετήρα

⁴⁸ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου, *Συνέντευξη στόν «Ἐθνικό Κήρυκα»*, 13 Νοεμβρίου 2020, https://www.ekirikas.com/vartholomaios-o-anthropos-o-oikoumenik_352347_352347/

⁴⁹ Πρβλ. Ἀρχιμ. Γεωργίου Καψάνη, *Τό κείμενο τῆς Ραβέννας καί τό πρωτεῖο τοῦ Πάπα*, ὁ.π.

⁵⁰ Πρωτοπρ. Γεωργίου Μεταλληνοῦ, *Δοκίμια Ὁρθόδοξης Μαρτυρίας*, ἐκδ. Ἄθως, σ. 46

τῆς Νέας Ἐποχῆς καί θά ἀναχαιτίσουν τίς ὀλέθριες σκοπιμότητες τῶν Οἰκουμενιστῶν.

Εἶναι καθῆκον ὅλων μας νά μὴν σιωπήσουμε. Εἶναι καθῆκον μας νά ἐκφράσουμε τὴν ἱερατικὴ καὶ μοναχικὴ μας συνείδηση, τὸν διαχρονικὸ ἀγιοπνευματικὸ λόγο τῶν Ἁγίων Πατέρων, τῶν Ἁγίων Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων, τὸν αὐθεντικὸ καὶ ζωντανὸ λόγο τῶν συγχρόνων γερόντων μας καὶ ὅλων ὅσοι παραμένουν πιστοὶ στὴν παράδοση τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ πορεύονται «ἐπόμενοι τοῖς ἁγίοις Πατράσι». Εἶναι καθῆκον μας νά ἀναλάβουμε τὸ μερίδιο τῆς προσωπικῆς μας εὐθύνης, ἀλλὰ καὶ τῆς εὐθύνης μας ἔναντι τῶν πνευματικῶν μας τέκνων καὶ πολλῶν πιστῶν, πού μᾶς ἐμπιστεύονται τὴν ἀγωνία, τὴν ἀνησυχία, καὶ τὴν ἀντίθεσή τους γιὰ ὅλα ὅσα περιγράψαμε.

Τὰ γραφόμενά μας εἶναι προϊόν τοῦ μεγάλου μας πόνου καὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης μας γιὰ τὴν Ἁγία μας Ἐκκλησία καὶ γιὰ ὅλους ὅσοι κλήθηκαν νά τὴν διακονοῦν, ἀπὸ ὁποιαδήποτε θέση ἢ ἀξίωμα, χωρὶς καμμία ἀπολύτως κατακριτικὴ διάθεση πρὸς ὁποιοδήποτε πρόσωπο. Ἡ ἀντίθεσή μας ἀφορᾷ μόνον σέ ἀπόψεις, ἐπιλογές καὶ ἐνέργειες, ὅταν αὐτές ἀντίκεινται στὴν ὀρθόδοξη πίστη καὶ διδασκαλία. Εἶναι ἡ ἐλάχιστη ἀνταπόκρισή μας στὰ αὐτονόητα τῆς πίστεώς μας καὶ ἡ ἐπιβαλλόμενη ὑπακοή μας στὸν λόγο τοῦ Χριστοῦ μας, «ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς»⁵¹.

Οἱ γρηγοροῦντες, κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ συνείδηση, πιστοὶ παραμένουμε –εὐγνωμόνως– ἀκλόνητοι στὴν Μία, Ἁγία καὶ Καθολικὴ Ἐκκλησία μας μαζί μέ τὸν διαχρονικὸ Νικητὴ Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό. Ὁ Χριστός, διὰ τῆς Ἐκκλησίας, «ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ»⁵². Ὅλοι ὅσοι ἐπιχειροῦν τὴν ἀποδόμηση τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, πρέπει νά γνωρίζουν, ὅτι «σκληρόν πρὸς κέντρα λακτίζειν»⁵³.

Ἄς μείνουμε, λοιπόν, ὅλοι σταθεροὶ καὶ ἀμετακίνητοι στὴν ἀμώμητη καὶ παραδεδομένη Πίστη τῶν Ἁγίων Πατέρων μας. Ἄς ἐναποθέσουμε σ' Ἐκεῖνον τὴν ἀγωνία καὶ τὴν ἀνησυχία μας γιὰ τὰ τεκταινόμενα στὴν Ἐκκλησία Του. Ἄς ἐντείνουμε τὴν προσευχή μας καὶ τὴν ἄσκηση, τὴν ἐγκράτεια καὶ τὴν ἀγαπητικὴ τήρηση τῶν ἐντολῶν Του στὴν ζωὴ μας, ὥστε νά γίνουμε δεκτικοὶ τῆς Χάριτος καὶ τοῦ ἐλέους Του, γιὰ νά θεραπευθοῦν τὰ ἀσθενῆ καὶ νά ἀναπληρωθοῦν τὰ ἐλλείποντα. Ἄς ἐπιστρέψουμε στὸν Θεό μέ ἀποφασιστικὴ, ἔμπρακτη καὶ εἰλικρινὴ μετά-

⁵¹ Ματθ. 10, 32

⁵² Ἀποκ. 6, 2 ΙΑ' Εἰς Ἐφροσίους

⁵³ Πζ. 26, 14

νοια. Ἡ ὄντολογικοῦ χαρακτήρα, σωστική, ἀνατρεπτική, ἔμπονη καί ἔνδακρυς μετάνοιά μας εἶναι αὐτή πού μπορεῖ νά ἀποτρέψει, νά ἀναστρέψει καί νά ἀπωθήσει χρονικά καί τά παρόντα καί τά ἐπερχόμενα δεινά. Ὁ Χριστός μας εἶναι Αὐτός καί μόνον Αὐτός πού, ἂν δεῖ τήν ἔμπρακτη μετάνοιά μας, μπορεῖ νά ἀντιστρέψει τόν θλιβερό μας κατήφορο, νά σταματήσει τήν θανατερή σήψη πού ἔχει εἰσχωρήσει στήν ἐκκλησιαστική ζωή.

Ἄς μή φοβόμαστε τόν θάνατο, ἀλλά τήν ἀμαρτία, τό σχίσμα καί τήν αἵρεση, πού μᾶς χωρίζουν ἀπό τήν Ἐκκλησία καί τόν Θεό. Κατά τόν Ἅγιο Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο, «οὔτε τό αἷμα τοῦ μαρτυρίου δέν μπορεῖ νά ἐξαλείψει αὐτήν τήν ἀμαρτία»⁵⁴ (δηλαδή τό σχίσμα ἀπό τήν Ἐκκλησία), πολύ δέ περισσότερο τήν αἵρεση. Κατά τό πατερικό λόγο, «ὁ Χριστός λυπᾶται γιά τήν ἀμαρτία, ἀλλά σιχαίνεται καί καταθλίβεται γιά τήν αἵρεση». Γι' αὐτό καί φέρουν τεράστια εὐθύνη ὅσοι ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ταγῶν ὄλων τῶν Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν μέ ἀντορθόδοξες οἰκουμενιστικές ἐπιλογές τους καί ἀνεπίτρεπτες ἐκπτώσεις σέ θέματα πίστεως σκανδαλίζουν καί διχάζουν τό ὀρθόδοξο πλήρωμα προκαλώντας ἔριδες καί σχίσματα.

Ἄς μᾶς ἀξιώσει ὁ Πανοικτίρμων Ἅγιος Τριαδικός Θεός μας, μέ τίς πρεσβεῖες τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καί πάντων τῶν ἁγίων, νά παραμείνουμε πάσει δυνάμει καί παντί σθένει «πιστοί ἄχρι θανάτου»⁵⁵ στήν παραδεδομένη ὀρθόδοξη πίστη καί ἀναλλοίωτη ἀλήθεια τῶν Ἁγίων Πατέρων μας.

Εἶθε τό Παράκλητο Πνεῦμα νά καταυγάσει τόν νοῦ καί τήν καρδιά τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Σεπτῶν Ὀρθοδόξων Ἀρχιερέων καί ὄλων ἡμῶν τῶν πιστῶν στήν «διάκριση τῶν πνευμάτων» καί στήν χάρι τῆς ταπεινῆς ἐν Χριστῷ ὁμολογίας.

⁵⁴ Ἀγ. Ἰω. Χρυσοστόμου, Ὁμιλ., PG 62, 85-87

⁵⁵ Ἀποκ. 2, 10